

**SOSYAL GÜVENLİKTE TEVKİFAT VE E-KESİNTİ PROGRAMININ
BİLİŞİM YÖNÜYLE DEĞERLENDİRİLMESİ**

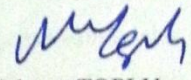
Fatma KILIÇ

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
YÖNETİM BİLİŞİM SİSTEMLERİ**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
BİLİŞİM ENSTİTÜSÜ**

**AĞUSTOS 2013
ANKARA**

Fatma KILIÇ tarafından hazırlanan SOSYAL GÜVENLİKTE TEVKİFAT VE BİLİŞİM YÖNÜYLE İNCELENMESİ adlı bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Doç. Dr. Mehmet TOPLU

Tez Yöneticisi

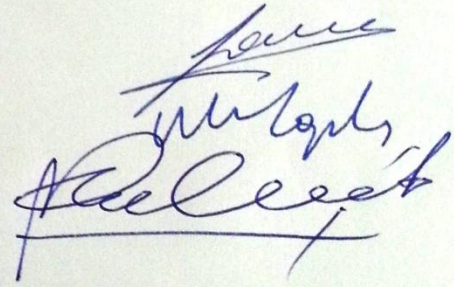
Bu çalışma, jürimiz tarafından oy birliği ile Yönetim Bilişim Sistemleri Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan :Yrd. Doç. Dr. Hacer KARACAN

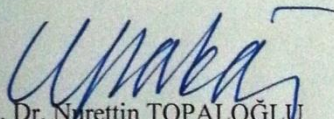
Üye :Doç. Dr. Mehmet TOPLU

Üye :Doç. Dr. Mehmet Akif OCAK

Tarih :26/07/2013

Bu tez, Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü tez yazım kurallarına uygundur.

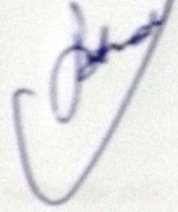

Doç. Dr. Narettin TOPALOĞLU

Enstitü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğuna, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanmış bu çalışmada orijinal olmayan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Fatma KILIC

SOSYAL GÜVENLİKTE TEVKİFAT VE E-KESİNTİ PROGRAMININ BİLİŞİM YÖNÜYLE DEĞERLENDİRİLMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Fatma KILIÇ

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
BİLİŞİM ENSTİTÜSÜ**

Ağustos 2013

ÖZET

Bilişim teknolojileri kurumların bilgiye hızlı ulaşmasını sağladığı gibi, ürün geliştirme sürecinin kısılmasında da etkisi büyüktür. 73 milyon Türkiye Cumhuriyeti vatandaşına hizmet eden Sosyal Güvenlik Kurumu da bilişim teknolojilerini aktif olarak kullanan kamu kurumlarından biridir. Tezde sosyal güvenlik mevzuatı ve vergi kanunlarındaki tevkifat kavramı üzerinde durularak, Kurumda tevkifat uygulamasının bilişim yönünden geçmişten günümüze gelişimi incelenmiş ve 2013 yılı temmuz ayında işleme açılan e-Kesinti programı değerlendirilmiştir. Türk vergi sisteminde tevkifat gelirler ve harcamalar üzerinden olmak üzere birçok alanda kullanılırken, sosyal güvenlik sisteminde 4/b tarım sigortalılarının sattıkları ürün bedellerinden prim borçlarına mahsuben kesinti yapılması anlamına gelmektedir. Tezin amacı, mevzuat ışığında Kurumun tevkifat işlemleri için kullandığı e-Kesinti programının bilişim yönüyle değerlendirilmesidir. e-Kesinti programı ile ana makinede PL/1 kodu ile çalışan TGEC programının kullanımı yeni bildirim listeleri için sonlandırılarak, Kurumun maliyeti azaltılmıştır. Intranet ve internette 2 ayrı uygulama olarak çalışıp Java yazılım dili ile geliştirilen

program kullanıcıya kolaylık ve görsellik sağlamıştır. Ayrıca program, kesinti tutarlarının Kurum ve sigortalı hesaplarına süresi içerisinde ve tam olarak intikali, tarımsal ürün satanlardan borçlu olanların ve borç miktarlarının tespit edilmesi, tarımsal kesintiden muaf olanların tespiti ile yanlış ve yersiz olarak yapılmış kesinti tutarlarının hak sahiplerine iadesi konularında uygulamayı kolaylaştırmıştır.

Bilim Kodu : 902.1.014

Anahtar Kelimeler : tevkiyat, tarımsal kesinti, e-kesinti, sosyal güvenlik, ana makine, java

Sayfa Adedi : 86

Tez Yöneticisi : Doç. Dr. Mehmet TOPLU

**AGRICULTURAL DISRUPTION IN SOCIAL SECURITY
AND E-STOPPAGE SOFTWARE'S INVESTIGATION OF INFORMATION
(M.Sc. Thesis)**

Fatma KILIÇ

**GAZİ UNIVERSITY
INFORMATICS INSTITUTE**

August 2013

ABSTRACT

Information technology provide rapid access to information in organizations and it is effective in shortening the product development process. Social Security Administration where it serves 73 million citizens of Republic of Turkey is one of the public institutions actively use information Technologies. In thesis, stoppage analyzed in terms of information from past to present in Social Security Administration and E-Stoppage software which is began to be used in March of 2013 described. In the social security system, stoppage is making cuts to agriculture sector insurance products they sell for less their debts. e-Stoppage software reduced usage of TGEC software which works with PL/1 code on mainframe. In this way, the organization reduced cost. In the intranet and internet, it works as two separate applications with the Java programming language visual user-friendly. The software has to be easy to work at Provincial Directorates of Social Security Administration and instead of the black color display screen which is used TGEC software using the new software led to an increase of visuality. Accounting procedures are also automatically removed from the initiative of the Provincial Directorates of Social Security Administration with E-Stoppage.

Science Code : 902.1.014
Key Words : agricultural disruption, e-stoppage, social security,
mainframe, java
Page Number : 86
Adviser : Assoc. Prof. Mehmet TOPLU

TEŞEKKÜR

Çalışmalarım boyunca değerli yardım ve katkılarıyla beni yönlendiren Hocam Doç. Dr. Mehmet TOPLU'ya, e-Kesinti programının yazılımını birlikte geliştirdiğimiz çalışma arkadaşlarım Fira ÖZDEMİR ve Süleyman YALMAN'a, akademik tecrübelerinden yararlandığım arkadaşlarım M.Hanefi CALP ve Nezaket TEZCAN'a ve beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan aileme teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
TEŞEKKÜR.....	viii
İÇİNDEKİLER	ix
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	xii
RESİMLERİN LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR	xiv
1. GİRİŞ.....	1
2. ZİRAİ KAZANÇTA TEVKİFATIN MEVZUATSAL İNCELENMESİ	3
2.1 Tarımsal Faaliyette Bulunanların Sigortalılık İşlemleri ve Primleri	4
2.1.1 Sigortalı sayılanlar.....	5
2.1.2 Sigortalı sayılmayanlar (muafiyet).....	6
2.1.3 Sigortalılığın sona ermesi	6
2.1.4 Sigortalılığın başlangıcı ve bildirim yükümlülüğü.....	6
2.1.5 Sigortalıların kendilerini bildirmesi	7
2.2 Sosyal Güvenlik Mevzuatında Tevkifat	7
2.2.1 Tarım tevkifatının tarihsel gelişimi	7
2.2.2 Prim tevkifatı nedeniyle sigortalılığın başlangıcı ve tevkifata dayalı re'sen tescil.....	8
2.2.3 Tevkifat yapacak olanlar	10
2.2.4 Kesinti bildirim listesi	10
2.2.5 Kesinti muafiyet belgesinin verilmesi	11
2.2.6 Kesinti tutarlarının kurum hesabına yatırılması, prim borçlarına mahsubu ve yersiz alınan tutarların iadesi.....	12

2.2.7	Hukuki, cezai sorumluluk ve Kurum denetleme, kontrol yetkisi.....	12
2.3	Türk Vergi Sisteminde Tevkifat Uygulaması.....	13
2.3.1	Zirai kazançta vergi ve mevzuatsal gelişimi	14
2.3.2	Vergi tevkifatı.....	16
2.3.3	Zirai kazançta vergi tevkifatı.....	17
3.	TEVKİFATIN SGK'DA BİLİŞİM YÖNÜYLE KULLANILMASI	20
3.1	Bilişim Teknolojisi ve Kurumlara Yararları.....	20
3.2	Sosyal Güvenlik Kurumu Bilgi İşlemi	21
3.3	Sosyal Güvenlik Kurumu Yazılım Projeleri.....	23
3.3.1	Örnek internet uygulamaları.....	24
3.3.2	Örnek intranet uygulamaları.....	26
3.4	SGK'da Tevkifat Uygulamasının Günümüze Kadar İşleyişi	28
3.4.1	TEVK programı.....	30
3.4.2	TEVP programı	37
3.4.3	TEVK ve TEVP programları ile ilgili sorunlar	39
3.4.4	TGEC programı	40
3.4.5	TGEC programı ile yaşanan sıkıntılar	44
4.	YENİ GELİŞTİRİLEN E-KESİNTİ PROGRAMI.....	47
4.1	Programın Yazılım Yönü.....	47
4.2	Programda Kullanılan Tablolar	49
4.3	E-Kesinti Programı İş Kuralları.....	53
4.3.1	Kurum personelinin kullandığı intranet uygulama işlemleri.....	53
4.3.2	Tevkifatçıların kullandığı internete açık uygulama işlemleri.....	61
4.3.3	Muhasebe tahakkuk ve tahsilat işlemleri.....	65
4.3.4	Gelir İdaresi Başkanlığı ile web servis işlemleri.....	66
4.4	E-Kesinti Uygulamasının Getirileri.....	69

4.4.1	Programın tarımsal kesinti sorumluları tarafından kullanılması	71
4.4.2	Çiftçi kayıtlarının TCKN temelli tutularak doğru kayıta zorlanması. 72	
4.4.3	Programın açık sistem üzerinde çalışması.....	72
4.4.4	Tevkifatçı ve bildirim listesi temelli kayıt alınması	72
5.	SONUÇ VE ÖNERİLER	73
	KAYNAKLAR	76
	EKLER.....	81
	EK-1. Kesinti Bildirim Listesi örneği	82
	EK-2. Kullanıcı kodu ve geçici kullanıcı şifresi başvuru formu örneği	83
	EK-3. Kesinti Muafiyet Belgesi örneği.....	84
	EK-4. Kesinti Bildirim Listesi Tahakkuk Fişi örneği	85
	ÖZGEÇMİŞ	86

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge 3.1. Tevkifat sorumlusu kayıt deseni	30
Çizelge 3.2. Çifçi bilgileri kayıt deseni.....	30
Çizelge 4.1. Guvence.Tevkifat_Kullanici tablosu kolon isim ve tipleri	50
Çizelge 4.2. Guvence.Tevkifat_Uretici tablosu kolon isim ve tipleri.....	50
Çizelge 4.3. Guvence.Tevkifat_Muafiyet tablosu kolon isim ve tipleri	51
Çizelge 4.4. Guvence.Tevkifat_Bildirge tablosu kolon isim ve tipleri.....	51
Çizelge 4.5. Guvence.Tevkifat_Detay tablosu kolon isim ve tipleri	52
Çizelge 4.6. Guvence.Tevkifat_Emanet_Bildirge tablosu kolon isim ve tipleri.....	52
Çizelge 4.7. e-Kesinti raporlama kriterleri.....	60
Çizelge 4.8. SGK'nın veri alış verişinde bulunduğu kurumlar	67
Çizelge 4.9. Muhtasar beyannamede zirai hizmetler için tutulan 91- 96 kodları	68
Çizelge 4.10. TGEC ve e-Kesinti programlarının kıyaslanması.....	70

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim 3.1. Bağ-Kur CICS ortamı açılış ekranı.....	32
Resim 3.2. TEVK projesi ana seçim paneli.	32
Resim 3.3. Tevkifat sorumlusu bilgileri.....	33
Resim 3.4. Çiftçi bilgileri giriş ekranı.....	34
Resim 3.5. Tevkifat sorumlusu ön giriş ekranı	34
Resim 3.6. Tevkifat sorumlularının il, dönem bazlı dökümü.	36
Resim 3.7. İl ve dönem bazlı BAGNO'su doğru olan çiftçilerin dökümü.	36
Resim 3.8. BAGNO'ları hatalı olan çiftçilerin dökümü.	36
Resim 3.9. TEVP projesi ana seçim menüsü.	37
Resim 3.10. İl ve dönem bazlı iade yapılan çiftçiler.....	39
Resim 3.11. TGEC projesi ana seçim ekranı.	41
Resim 3.12. TGEC programı arşiv bilgisi giriş.....	41
Resim 3.13. İl ve dönem bazlı doğru BAGNO'ya sahip çiftçi işlemleri menüsü	43
Resim 4.1. Güvence içindeki tarımsal kesinti işlemleri menüsü	53
Resim 4.2. e-Kesinti tescil giriş ekranı.	55
Resim 4.3. Tarımsal kesinti sorgulama ekranı	56
Resim 4.4. Süresiz muafiyet belgesi düzenleme ekranı	57
Resim 4.5. Tarih sıralı görüntülemek için sorgulama ekranı.	59
Resim 4.6. Tarih sıralı görüntüleme ekranı.....	59
Resim 4.7. e-Kesinti internet giriş ekranı.....	61
Resim 4.8. e-Kesinti programı tarımsal kesinti sorumluları internet menüsü.....	61
Resim 4.9. e-Kesinti tevkifat sorumlularının bildirim listesi oluşturdukları ekran. ..	62

KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış bazı simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklama
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
GİB	Gelir İdaresi Başkanlığı
GVK	193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu
TCKN	Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası
VKN	Vergi Kimlik Numarası
BAGNO	Bağ-Kur Numarası
KPS	Kimlik Paylaşım Sistemi
SGİM	Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü
SGM	Sosyal Güvenlik Merkezi

1. GİRİŞ

Tevkifat, kelime olarak "kesinti", "alıkoyma" anlamına gelmektedir. Türk vergi sisteminde stopaj kelimesi yerine de kullanılabilirken, sosyal güvenlik sisteminde tevkifat, tarımsal faaliyette bulunan 4/b tarım sigortalılarının sattıkları ürün bedellerinden prim borçlarına mahsuben kesinti yapılması anlamına gelmektedir[1].

Tevkifat, SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu) ve GİB (Gelirler İdaresi Başkanlığı) kurumlarınca prim tevkifatı ve vergi tevkifatı şeklinde uygulanan bir tahsil yöntemi olarak da tanımlanabilir.

Tevkifat işlemi, bir kısım gelir unsurlarının mükellef tarafından beyan edilmesi beklenmeksizin, verginin bu gelirleri mükellefe sağlayan vergi sorumlularınca, primleri ise SGK'ya bildirim yapmakla yükümlü tevkifat sorumluları aracılığı ile kesilmesi ve mükellef adına alacaklı kuruma ödenmesi şeklinde uygulanmaktadır. Vergi tevkifatı uygulamasında vergi sorumlusu tarafından kesilerek alacaklı vergi dairesine yatırılan vergiler dönem sonunda mükellefin beyan ettiği gelir üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilir¹. Tarım tevkifatı uygulamasında ise, tevkifat sorumluları tarafından kesilerek SĞİM (sosyal güvenlik il müdürlüğü) / SGM (sosyal güvenlik merkezi)'ye bildirimlerin verilmesi sonucu kurum hesabına yatırılan prim alacakları, mükelleften kesilen miktar kadar cari dönem² prim borcundan mahsup edilir³.

Tezde tarım ve vergi tevkifatı üzerinde ayrı ayrı durulmakla beraber, tarım tevkifatının mevzuatsal yönü ve bilişim alanında kullanılması ayrıntılı olarak incelenecektir. Tezin amacı, bilişim sistemleri temelinde SGK'da 2013 yılı Mart ayı itibariyle kullanılmaya başlanan e-Kesinti adlı tevkifat programının katkılarını ortaya koymaktır. Bu çerçevede kurum içerisinde daha önce yine bu amaçla geliştirilmiş olan programlarla (TEVK, TEVP, TGEÇ) e-Kesinti programı karşılaştırılmış ve kuruma, tevkifat sorumlularına, çiftçilere kamusal hizmetler, verimlilik ve etkinlik

¹ 06.04.2004 tarih 25425 sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliği Seri No: 252

² Zaman dilimi bakımından içinde bulunulan, yürürlükte olan dönem.

³ 01.03.2013 tarih 28574 sayılı Tarımsal Faaliyette Bulunanların Prim Borçlarının Sattıkları Tarımsal Ürün Bedellerinden Kesinti Yapılmak Suretiyle Tahsil Edilmesine Dair Tebliğ

açısından sağladığı avantajlar ortaya konmuştur. Programda GİB'e bildirilen vergi tevkifatlarının web servis ile SGK'ya bildirilmesi işlemi de gerçekleşeceğinden vergi tevkifatının anlaşılması da önemlidir. Bu nedenle GVK'ya (Gelir Vergisi Kanunu) göre uygulanmakta olan vergi tevkifatı konusu üzerinde de durulmaktadır.

Tezde tevkifat konusu mevzuat ve bilişim yönünden olmak üzere iki bölümde incelenecektir. İlk bölümde öncelikle zirai kazanç, ana sosyal güvenlik kavramları, sosyal güvenlikle tarımsal faaliyet işlemleri ve tevkifat gibi kavramlar, sonrasında ise SGK ve GİB mevzuatlarındaki vergi ve tarım tevkifatı kavramları, mevzuatları, geçmişten günümüze olumlu ve olumsuz yönleri ile ayrıntılı olarak incelenecektir.

İkinci bölümde ise öncelikle tezde değinilen bilişim kavramları üzerinde durulacak, daha sonra SGK'da bilişim hizmetleri, kurumun sistem elemanları ve önemli yazılım programlarından bahsedilecektir. Bu sayede yeniden geliştirilen e-Kesinti programının daha iyi anlaşılması sağlanmış olacaktır. Sonrasında ise tevkifatın SGK'da bilişim yönüyle kullanılmasına ayrıntılı olarak değinilecektir. Bunun için e-Kesinti programına kadar kullanılan TEVK, TEVP ve TGEC programları mevzuat ve bilişim yönüyle anlatılacaktır. Yeniden geliştirilen e-Kesinti programının kuruma katkısı, iş kuralları ve bu kurallar ışığında hazırlanan yazılım programının detayları incelenecektir. Sonuçta ise programın bazı eksikliklerine değinilerek ileri de yapılacaklar öneriler halinde sunulacaktır.

2. ZİRAİ KAZANÇTA TEVKİFATIN MEVZUATSAL İNCELENMESİ

Tarım; arazide ekim, dikim, bakım ve yetiştirme yollarıyla bitki, hayvan ve hayvansal ürünler üretilmesi veya bunların üreticileri tarafından işlenip değerlendirilmesi faaliyeti olarak tanımlanabilir[2]. Tarım, yapısı gereği insana en çok ihtiyaç duyan ve üretimde insan ile doğayı kaynaştıran bir sektördür. Tarım kesimi, buna ek olarak diğer sektörlerin işgücü ihtiyacının karşılanmasına, kalkınmanın finansmanına ve ülke ihracatına da önemli katkılar yapar[3].

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda tarımsal faaliyet, kendi mülkünde, ortaklık veya kiralamak suretiyle başkalarının mülkünde veya kamuya mahsus mahallerde; ekim, dikim, bakım, üretme, yetiştirme ve ıslah yoluyla yahut doğrudan doğruya tabiattan istifade etmek suretiyle bitki, orman, hayvan ve su ürünleri elde edilmesi ve/veya bu ürünlerin yetiştiricileri tarafından; muhafazası, taşınması veya pazarlanması şeklinde tanımlanmıştır.

GVK'nın 52. maddesinde ise tarımsal faaliyetten doğan kazancın tarımsal kazanç olduğu belirtilmiş ve kanuna göre tarımsal faaliyet, arazide, deniz, göl ve nehirlerde ekim, dikim, bakım, üretme, yetiştirme ve ıslah yollarıyla ve yahut doğrudan doğruya tabiattan istifade etmek suretiyle nebat, orman, hayvan, balık ve bunların mahsullerinin istihsalini, avlanması, avcılar ve yetiştiricileri tarafından muhafazasını, taşınmasını, satılmasını veya bu mahsullerden sair bir şekilde faydalanılması olarak ifade edilmiştir. Aynı maddede, zirai faaliyetten doğan kazanç, zirai kazanç olarak tanımlanmıştır. Tarımsal faaliyetlerin içinde yapıldığı işletmelere zirai işletme, bu işletmeleri işleten gerçek kişilere vergiye tabi olsun veya olmasınlar çiftçi ve bu faaliyetler neticesinde üretilen ürünlere de mahsul denir. Bununla birlikte Kurumlar Vergisine tabi mükellef olan Kolektif, Adi veya Hisseli Komandit şirketler, zirai faaliyetlerle uğraşsalar dahi çiftçi sayılmazlar. Şirketler tüzel kişiliğe sahip olduklarından çiftçi olarak kabul edilmemektedirler ve bu yüzden faaliyetleri de ticari faaliyet sayılmaktadır[4].

2.1 Tarımsal Faaliyette Bulunanların Sigortalılık İşlemleri ve Primleri

Sosyal güvenlik kavramı; Uluslararası Çalışma Örgütü'ne (ILO) göre, hastalık, doğum, iş kazası, işsizlik, sakatlık, yaşlılık ve ölüm nedeniyle kazancın kesilmesi ya da büyük ölçüde azalmasının yol açacağı ekonomik ve sosyal sıkıntılara karşı, bir dizi kamusal önlem yoluyla üyeleri için sağladığı koruma; sağlık hizmetleri ve çocuklu aileler için çocuk yardımlarıdır[5].

Sosyal güvenliğin tanımı birçok ülkede farklı yapılmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'nde sosyal güvenlik, öncelikle emeklilik ve hastalık gibi mevcut devlet desteklerini ifade eder. Fransa'da, yaşlılık emekli maaşları ve sağlık hizmetlerinin sağlanması kapsayacak şekilde anlaşılmakta, işsizlik sigortası gibi kurumsal tabanlı konular sosyal güvenliğin tanımı içerisinde değerlendirilmemektedir. Almanya'da sosyal güvenlik bazen sosyal sigorta olarak tanımlanmakta iken Birleşik Krallık'ta ise, nakdi yardımlar olarak değerlendirilmektedir[6].

Ülkemizde sosyal güvenlik hakkı, anayasanın 60. maddesindeki “Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet bu güvenliğı sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar” hükmü ile ortaya konmuştur. Türkiye’de sosyal güvenlik sosyal devlet anlayışıyla birlikte sigortacılık esaslarına dayanmaktadır. Sosyal güvenlik sistemi, sosyal devletin gereğı olarak, özel sigortacılıktan farklı olarak birebir fayda/maliyet dengesi gözetilmeden oluşturulduğundan karşılaşılabilecek sorunlar ve risklerin sistem tarafından taşınmasına neden olmaktadır. Sigorta sisteminin finansmanı alınan primler vasıtasıyla sağlanmakta olup, aktif sigortalılardan alınan primler, tüm sigortalıların ödemelerini karşılamak üzere kullanılmaktadır.

SGK, sosyal sigortacılık ilkelerine dayalı, etkin, adil, kolay erişilebilir, aktüeryal ve malî açıdan sürdürülebilir, çağdaş standartlarda sosyal güvenlik sistemini yürütmekle görevli, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın ilgili kuruluşudur. Kurum 16 Mayıs 2006 tarihinde kabul edilen 5502 sayılı Kanun ile, SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı kurumlarının tek çatı altında birleştirilmesi sonucunda oluşturulmuştur[7].

2.1.1 Sigortalı sayılanlar

İlk defa 2008 yılı Ekim ayı başı itibariyle sigortalı olarak çalışmaya başlayanlar için sigortalılık, hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar için (a) bendi (Eski SSK), hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar (b) bendi (Eski Bağ-Kur), kamu idarelerinde (a) ve (b) statüleri dışında çalıştırılanlar (c) bendi (Eski Emekli Sandığı) olarak belirlenmiştir⁴.

Tarımsal faaliyette bulunan ve 18 yaşını dolduranlardan, kendi mülkünde, ortaklık veya kiralamak suretiyle başkalarının mülkünde veya kamuya mahsus mahallerde; ekim, dikim, bakım, üretme, yetiştirme ve ıslah yoluyla yahut doğrudan doğruya tabiattan istifade etmek suretiyle bitki, orman, hayvan ve su ürünleri elde edilmesini ve/veya bu ürünlerin yetiştiricileri tarafından; muhafazasını, taşınmasını veya pazarlamasını sağlayanlar, talepleri halinde 4/b tarım sigortalısı⁵ sayılırlar⁶.

4/b kapsamına girenlerin sigortalılığı bağlı oldukları ziraat odalarınca, ziraat odalarının bulunmadığı yerlerde ise tarım il/ilçe müdürlüklerince veya kendilerince bir yıl içinde bildirilmesi halinde odaya kaydedildikleri tarihten, bu süre içinde bildirilmemesi halinde ise bildirimin kuruma yapıldığı tarihten itibaren başlatılmaktadır⁷.

SGK'nın 2013 yılı ağustos ayı bilgilerine göre, tarla ziraatı, sebzeçilik ve seracılık, meyvecilik, çay üretimi, zeytin ve zeytinyağı üretimi, hayvancılık, su ürünleri, avcılık, orman ürünleri ve ailesinin yanında ücretsiz tarım faaliyeti yapanlardan sigortalılık tescili yapılmış 2 milyon 900 bin 287 4/b tarım sigortalısı bulunmaktadır.

⁴ 31.05.2006 tarih 5510 sayılı Kanun, 4. madde 1. fıkra

⁵ 31.05.2006 tarih 5510 sayılı Kanunun 4. madde 1. fıkra (b) bendinin (4) nolu alt bendi

⁶ 01.03.2013 tarih 28574 Sayılı Tarımsal Faaliyette Bulunanların Prim Borçlarının Sattıkları Tarımsal Ürün Bedellerinden Kesinti Yapılmak Suretiyle Tahsil Edilmesine Dair Tebliğ, 3. madde

⁷ 12.05.2010 tarih 27579 sayılı Sosyal sigorta işlemleri yönetmeliği, 14. madde

2.1.2 Sigortalı sayılmayanlar (muafiyet)

Tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan; tarımsal faaliyette bulunan ve yıllık tarımsal faaliyet gelirlerinden, bu faaliyete ilişkin masraflar düşüldükten sonra kalan tutarın aylık ortalamasının, kanunda tanımlanan prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katından az olduğuna dair beyanlarını içeren başvuruları dikkate alınarak ziraat odalarından, bunların bulunmadığı yerlerde tarım il/ilçe müdürlüklerinden alacakları muafiyet belgesi ile belgeleyenler, sigortalı sayılmazlar⁸.

2.1.3 Sigortalılığın sona ermesi

Tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanların sigortalılıkları tarımsal faaliyetin bittiği tarihte sona erer ve bu tarih ziraat odalarınca, ziraat odası bulunmayan yerlerde ise tarım il/ilçe müdürlüklerince ve sigortalılarca, 10 gün içinde bildirilir. 4/b kapsamında tarımsal faaliyette bulunanların sigortalılığı, tarımsal faaliyetin sona erdiği tarihten itibaren⁹ veya muafiyet şartlarına göre sona erer¹⁰.

2.1.4 Sigortalılığın başlangıcı ve bildirim yükümlülüğü

4/b kapsamında sigortalı sayılanlardan tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanların sigortalılıkları, bağlı oldukları ziraat odalarınca ziraat odasının bulunmadığı yerlerde tarım il/ilçe müdürlüklerince veya kendilerince bir ay içinde bildirilmesi halinde başlatılır. Ayrıca, ziraat odasına kayıtlı olduğu tarihten itibaren bir yıl içinde bildirilmesi halinde sigortalılık odaya kaydedildikleri tarihten, bu süre içinde bildirilmemesi halinde ise bildirimin SGK'ya yapıldığı tarihten başlar. Meslek kuruluşuna kayıtlarının yapıldığı tarihten itibaren bir ay içerisinde ziraat odalarınca

⁸ 12.05.2010 tarih 27579 sayılı Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği, 4. madde,(j) bendi

⁹ 12.05.2010 tarih 27579 sayılı Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği, 6. madde 1. fıkra (ı) bendi

¹⁰ 12.05.2010 tarih 27579 sayılı Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği, 14. madde (j) ve (k) bendleri

ziraat odalarının bulunmadığı yerlerde tarım il/ilçe müdürlüklerince bildirim yapılmaması halinde ilgili kuruma idari para cezası uygulanır¹¹.

2.1.5 Sigortalıların kendilerini bildirmesi

4/b kapsamında sigortalı sayılanlardan tarımsal faaliyette bulunanlar faaliyetlerine başladığı tarihten itibaren bir ay içinde sigortalılıklarını sigortalı bildirim belgesi ile doğrudan, posta yoluyla veya internet ya da benzeri ortamda SGK'ya bildirirler. Bu kapsamdaki kişilere ilişkin yapılan bildirimlerde farklılık olması halinde yapılacak yazışmalar sonucunda farklılık giderilemezse, kontrol ve denetim sonucuna göre işlem yapılır¹².

2.2 Sosyal Güvenlik Mevzuatında Tevkifat

SGK'da 4/b tarım sigortalılarının prim borçlarının tahsilinde çeşitli zorlukları bulunmaktadır. Bu nedenle sosyal güvenlik reformundan sonra çıkarılan bazı kanunlarda prim tahsilat etkinliğini artırmaya yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Prim tahsilatının güvence altına alınmasına yönelik bir düzenleme de 4/b kapsamındaki tarım sigortalıları ile ilgili tevkifat (tarımsal kesinti) uygulamasıdır. Sosyal güvenlik sisteminde tevkifat, tarımsal faaliyette bulunan 4/b kapsamındaki tarım sigortalılarının sattıkları ürün bedellerinden prim borçlarına mahsuben kesinti yapılması anlamına gelmektedir⁴.

2.2.1 Tarım tevkifatının tarihsel gelişimi

Sosyal güvenlik sisteminde tevkifat uygulamasına ilk olarak, 2926 sayılı Kanun ile 01.04.1994 tarihinden itibaren Bağ-kur'da başlanılmıştır. Kanunun 36. Maddesinde Kurum'un prim alacakları, Bakanlar Kurulu Kararı¹³ ile ürün bedellerinden tevkif suretiyle de tahsil edilebilir hükmü belirtilmiştir.

¹¹ 12.05.2010 tarih 27579 sayılı Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği, 11. madde 4. fıkra (d) bendi

¹² 12.05.2010 tarih 27579 sayılı Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği, 12. madde 2. fıkra

¹³ 08.01.1994 tarih ve 94/5173 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı

SGK'nın birleşmesi sonucu 2008 yılında yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanunda ise 4/b kapsamında sigortalı olarak tescil edilmiş olanların prim borçlarını, sattıkları tarımsal ürün bedellerinden borç tutarını geçmemek şartıyla % 1 ilâ % 5 oranları arasında olmak üzere kesinti yapılmak suretiyle tahsil etmeye SGK'nın yetkili olduğu ifade edilerek tevkifat kanunen yasallığını korumuştur¹⁴.

Yalnız kesinti oranı, önce %5 olarak uygulanmış¹⁵, daha sonra %1'e düşürülmüştür.¹⁶ 01.03.2013 tarihinde yayınlanan yeni tebliğe göre ise 2013 yıl sonuna kadar %1 devam etmek üzere %2'ye çıkarılmıştır. Ayrıca kesinti yapmakla yükümlü olan gerçek ve tüzel kişiler tarafından, tarımsal faaliyette bulunanlara ürün bedeline mahsuben veya hesaben yapılan ödeme ile avans verilmesi halinde, bu ödemelerden herhangi bir kesintinin yapılamayacağı, verilen avansın veya hesabın kapatılması sırasında ürün bedelinin tamamı üzerinden borç tutarını geçmemek şartıyla %2 oranında kesinti yapılması gerektiği hükmü getirilmiştir¹⁷.

2.2.2 Prim tevkifatı nedeniyle sigortalılığın başlangıcı ve tevkifata dayalı re'sen tescil

21.03.2002 tarihine kadar, sigortalı olmaları gerektiği halde, Kuruma kayıt ve tescilleri yapılmamış çiftçilerin, tevkifatın yapıldığını gösteren belgeleri de eklemek suretiyle yazılı talepte bulunmaları halinde sigortalılıkları tevkifatın yapıldığı tarihi takip eden aybaşı itibariyle başlatılmaktaydı.¹⁸ Ancak, 21.03.2002 tarihinde Bağ-Kur, tevkifatın esas itibariyle Kuruma kayıt ve tescili olan ve primini ödemeyen sigortalılar için getirilmiş bir düzenleme olduğu, tevkifatın rızai bir ödeme olmayıp ürün bedellerinden yapılan istek dışı bir işlem olduğu ve tevkifatın sigortalı olarak kayıt ve tescili yapılmış sigortalı sıfatını taşıyan kişilerden yapılması gerekmekte olduğu gibi gerekçelerle ilgili tebliğ maddesini yürürlükten kaldırmıştır¹⁹. Tevkifat

¹⁴ 31.05.2006 tarih 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, 88. madde

¹⁵ 12.05.2010 tarih 27579 sayılı Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği, 108. madde 5. fıkra

¹⁶ 17.04.2012 tarih 28267 sayılı Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 16. madde

¹⁷ 01.03.2013 tarih 28574 sayılı Tebliğ, 5. madde (1)(2) fıkra

¹⁸ 26.03.1994 tarih ve 21886 sayılı 4 Seri No'lu Tebliği (ı) bendi

¹⁹ 21.03.2002 tarihli ve 24702 sayılı 4 Seri No'lu Tebliğde değişiklik yapılmasına dair Tebliğ

makbuzlarına göre sigortalılıkları başlatılmayanların Bağ-Kur'u İş Mahkemelerine dava etmesi sonucu SGK 2007 yılında, ilgili maddeyi²⁰ yeniden düzenleyerek, tevkifata istinaden sigortalılığın başlatılması ve geçmişe yönelik hizmet kazanılmasıyla ilgili yeni uygulamayı yürürlüğe koymuş ve Bağ-kur'da yaşanan sorunlara çözüm getirmiştir[8].

Mülga 2926 sayılı Kanunun 2. maddesine göre sigortalı sayıldıkları halde Kuruma kayıt ve tescilleri yapılmamış ve sattıkları ürün bedellerinden 01.04.1994 tarihinden itibaren kesinti yapılan tarımsal faaliyette bulunanların, kesintinin yapıldığını gösteren belgeleri de eklemek suretiyle Kuruma yazılı talepte bulunmaları halinde, kesinti tutarının Kurum hesaplarına intikal etmesi şartıyla, kesinti yapılan tarihi takip eden aybaşından itibaren sigortalılıkları başlatılır. Sigortalılıkları bu şekilde başlatılan tarımsal faaliyette bulunanların tarımsal faaliyetlerini devam ettirmeleri koşuluyla, sigortalılıkları devam ettirilir. Tarımsal faaliyetin tespitinde ziraat odası kayıtları esas alınır. Ziraat odası kaydı olmaması halinde, kesintiye esas ürüne ilişkin kamu kurum ve kuruluşlarının, meslek kuruluşlarının, kooperatif veya birliklerin kayıtları esas alınır²¹.

01.10.2008 tarihinden sonraki alımlar için Kanunda²² tescili olmayanlardan tevkifat yapılamayacağı hükmü yer aldığından, bu tarihten itibaren tescilli olmayanlardan kesinti yapılmamaktadır. Dolayısıyla 4/b tarım sigortalısı olmayanlara 01.10.2008 tarihinden sonraki ürün satışlarındaki tarımsal kesinti nedeniyle tescil edilme hakkı verilmemiştir. Eğer kesinti yapılmış ise iade edilmelidir.

²⁰ 26.03.1994 tarih ve 21886 sayılı 4 Seri No'lu Uygulama Tebliği mülga (4)(ı) bendi

²¹ 01.03.2013 tarih 28574 sayılı Tebliğ

²² 01.10.2008 tarih 5510 sayılı Kanun

2.2.3 Tevkifat yapacak olanlar

Tarımsal faaliyette bulunanlardan

- Kamu kurum ve kuruluşları ile kamuya ait ticari işletmeler,
- Kamu iktisadi teşebbüsleri,
- Sair kurumlar (kooperatif, birlik ve diğer kurumlar),
- Ticaret şirketleri,
- İş ortaklıkları,
- Dernekler,
- Vakıflar,
- Dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri,
- Zirai kazançlarını, bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler,
- Gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı.

gerçek ve tüzel kişiler satın aldıkları ürün bedelleri üzerinden kesinti yapmakla yükümlüdürler²³.

2.2.4 Kesinti bildirim listesi

Ürün alımı sırasında tarımsal kesinti yapmak zorunda olan gerçek veya tüzel kişiler, söz konusu satın alma işlemleri nedeniyle Kesinti Bildirim Listesi düzenlemek zorundadırlar. EK-1'de örneği verilmiş olan bildirim listelerinde bir bildirim dönemine ait alım yapılan bütün çiftçilerin müstahsil makbuzlarında yer alan bilgileri yer almaktadır. Müstahsil makbuzu, kesinti sorumlularının satın aldıkları malların bedelini ödedikleri sırada iki nüsha olarak düzenledikleri belgedir. Müstahsil makbuzunun tüccar veya alıcı çiftçi tarafında kalan nüshası fatura yerine geçmektedir²⁴.

²³ 01.03.2013 tarih 28574 Tebliğ, 4. madde

²⁴ 04.01.1961 tarih 213 sayılı Vergi Usul Kanunu 235. madde

Kesinti Bildirim Listelerinin kesinti tarihini takip eden aybaşından itibaren 1 yıllık süreden sonra Kuruma intikal ettirilmesi halinde, Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurları tarafından yapılacak denetim ve kontrol sonucunda uygunluğu tespit edilen Kesinti Bildirim Listeleri işleme alınır²⁵.

2.2.5 Kesinti muafiyet belgesinin verilmesi

Tarımsal faaliyette bulunanlardan tebliğ²⁶ ve genelgede²⁷ yer alan şartları sağlayanlara kesinti muafiyet belgesi verilmekte ve bu belgeyi gösteren kişilerden kesinti yapılmamaktadır. Verilen kesinti muafiyet belgesi süreli ve süresiz olmak üzere ikiye ayrılır.

Süresiz Kesinti Muafiyet Belgesi taraflarına emeklilik, yaşlılık ve malullük aylığı bağlanmış olanlara verilir. Süreli Kesinti Muafiyet Belgesi ise 4/b tarım sigortalılığı dışındaki sigortalılıkları devam edenlere, 4/b tarım sigortalısı olmasına rağmen Kuruma yapılandırılmış ve taksitlendirilmiş borcu sayılmamak üzere prim borcu olmayanlara, yıllık tarımsal faaliyet gelirlerinden, bu faaliyete ilişkin masraflar düşüldükten sonra kalan tutarın aylık ortalamasının, prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katından az olduğunu belgeleyenlere ve tarımsal faaliyette bulundukları halde 65 yaşını dolduranlardan sigortalı olmak istemedikleri doğrultusunda talepte bulunanlara verilir. Süreli muafiyet belgesi ise en fazla bir yıllık süre ile geçerlidir. Kesinti Muafiyet Belgesi, muafiyete esas şartların ortadan kalkması halinde geçersiz sayılır ve belge sahibi tarafından belgenin verildiği SGK/SGM'ye iade edilir.

²⁵ 01.03.2013 tarih 28574 sayılı Tebliğ, 13. madde

²⁶ 01.03.2013 tarih 28574 sayılı Tebliğ, 10. madde

²⁷ 02.07.2013 tarih 2013-27 No'lu Genelge, 7. madde

2.2.6 Kesinti tutarlarının kurum hesabına yatırılması, prim borçlarına mahsubu ve yersiz alınan tutarların iadesi

Kesinti yapmakla yükümlü olan gerçek ve tüzel kişiler ay içinde yaptıkları kesinti tutarlarını, kesintinin yapıldığı ayı takip eden ayın sonuna kadar kurum hesaplarına intikal ettirirler. Tarımsal faaliyette bulunanların sattıkları ürün bedellerinden yapılan kesintiler, Kesinti Bildirim Listesinin Kuruma verilmiş olması koşuluyla kesinti tarihi itibarıyla sigortalı hesaplarına aktarılır ve 4/b tarım sigortalısının prim borçlarına mahsup edilir²⁸. Tarımsal faaliyette bulunanların sattıkları ürün bedellerinden yapılan kesinti tutarları sigortalıların başka statülerdeki borçlarına mahsup edilemez.

4/b tarım sigortalısı olmayanlardan kesinti suretiyle tahsil edilmiş tutarlar Kurum hesaplarına aktarılmış olması şartıyla ve kesinti yapıldığı tarihten itibaren on yıl geçmemiş ise, sigortalılara veya hak sahiplerine kanuni faizi ile birlikte geri verilir. Kanuni faiz, kesinti tutarının Kuruma yatırıldığı tarihi takip eden aybaşından, iadenin yapıldığı ayın başına kadar geçen süre için hesaplanır²⁹.

2.2.7 Hukuki, cezai sorumluluk ve Kurum denetleme, kontrol yetkisi

Tarımsal kesinti sorumlularından yaptıkları kesinti tutarlarını süresi içinde ve tam olarak Kurum hesaplarına intikal ettirmeyenlerden yasal süresi dışında rızaen ödeme talebinde bulunmaları halinde söz konusu kesinti tutarları, 01.10.2008 tarihinden önceki süreler için kanuni faiz uygulanmak suretiyle, 01.10.2008 tarihinden sonraki süreler için gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanmak³⁰ suretiyle hesaplanarak sorumlulardan tahsil edilir.

Tebliğin yürürlük tarihinden sonra kesinti tutarlarını yasal süresi içinde Kurum hesaplarına intikal ettirmeyenlere icra takibi açılır³¹. Tebliğin yürürlük tarihinden

²⁸ 21.07.1953 tarih 6183 sayılı Kanun, 47 madde

²⁹ 11.01.2011 tarih 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu, 81. madde.

³⁰ 01.10.2008 tarih 5510 sayılı Kanun, 89. madde

³¹ 21.07.1953 tarih 6183 sayılı Kanun

önce kesinti tutarlarını yasal süresi içinde Kurum hesaplarına intikal ettirmeyenlerin icra takipleri ilgili Kanuna³² göre sonuçlandırılır. Kesinti yapmayan, yaptıkları kesintiyi Kurum hesaplarına aktarmayan, Kesinti Bildirim Listelerini süresi içinde göndermeyen gerçek ve tüzel kişilere 100 TL idari para cezası uygulanır³³.

Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurları, tarımsal faaliyette bulunanlardan satın aldıkları ürün bedellerinden kesinti yapmak zorunda olan gerçek ve tüzel kişilerin kesinti yapıp yapmadıklarını, kesinti tutarlarını tam olarak ve süresi içinde Kurum hesaplarına intikal ettirip ettirmediklerini tespit amacıyla, anılan gerçek ve tüzel kişilerin ilgili defter, evrak ve muhasebe kayıtlarını teftiş, kontrol ve denetleme yetkisine sahiptirler³⁴.

2.3 Türk Vergi Sisteminde Tevkifat Uygulaması

Vergi, devletin ya da devletten aldığı yetkiye dayanarak kamu tüzel kişilerinin geniş anlamdaki kamusal faaliyetlerinin gerektirdiği harcamaları karşılamak ya da kamusal görevlerinin gereklerini yerine getirmek amacıyla ve yasal esaslara uymak kaydıyla hukuki zor altında, karşılıksız olarak ve geri vermemek üzere gerçek ve gerçek olmayan kişilerden aldıkları parasal tutarlardır[9]. Kamu harcamalarını finanse etme aracı olarak kullanılan vergi, devletin tüzel ve gerçek kişiler üzerine yüklediği ekonomik değerleri ifade eder. Vatandaşlar tarafından devleti yönetmekle görevlendirilmiş olanlar plan ve programlarını gerçekleştirebilmek için kati ve daimi bir gelir olan vergiyi bir araç olarak kullanmaktadırlar. Vergi, Kamu harcamalarının karşılığının bulunması bakımından en demokratik finansman usulüdür[10].

Kamu gereksinimlerini karşılamak amacıyla alınan vergilerin öncelikli amacı mali olmasına rağmen bunun yanında ekonomik, sosyal ve ahlaki amaçları da bulunmaktadır. Devlet, toplumun başta milli savunma hizmetleri olmak üzere, adalet, eğitim, sağlık gibi kamusal hizmet ihtiyacını karşılayabilmek amacıyla çeşitli mal ve hizmetler satın almak durumundadır. Satın alınan bu mal ve hizmetlerin büyük bir

³² 09.06.1932 tarih 2004 sayılı İcra İflas Kanunu

³³ 30.03.2005 tarih 5326 sayılı Kabahatler Kanunu, 32. madde

³⁴ 31.05.2006 tarih 5510 sayılı Kanun, 59. madde

kısmı vergiler vasıtasıyla finanse edilmektedir. Anayasa'nın 73. maddesindeki "herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür" ifadesi de verginin mali amacını ortaya koymaktadır.

Verginin ekonomik amacı, ekonominin vergisel tedbirlerle yönlendirilmesi olarak ifade edilmektedir. Bu amaç doğrultusunda, vergi teşvikleri ya da vergilerin ağırlaştırılması uygulamaları ile yatırımların teşviki, üretimin ve tüketimin teşviki veya kısıtlanması, tasarrufların teşviki, ekonomik istikrarın sağlanması, ekonomik yapının değiştirilmesi, boş kapasitenin önlenmesi, spekülasyonun önlenmesi vb. sağlanabilir. Verginin sosyal amacı ise, gelir eşitsizliklerinin giderilmesini sağlamaktır. Sosyal devlet anlayışının bir gereği olarak devletler toplumda sosyal adaletin sağlanması için gerekli önlemleri almak durumundadırlar. Sosyal adaletin sağlanması için gelirin toplumun varlıklı kesimi ile varlıksız kesimi arasında yeniden dağılımının sağlanması ve servetin belirli kimselerin ellerinde ölçsüz bir şekilde birikiminin önlenmesi gerekmektedir. Bu amaçların gerçekleştirilebilmesi için ise devlet vergiyi bir araç olarak kullanabilmektedir[11].

2.3.1 Zirai kazançta vergi ve mevzuatsal gelişimi

Türkiye'de ekonominin büyük ölçüde tarıma dayalı olması nedeniyle, tarım sektörü önemli bir vergi potansiyeline sahiptir. Ancak, tarımın tabiata bağımlılığı, tarımda risk ve belirsizliklerin fazlalığı buna bağlı olarak yıllık gelirlerdeki istikrarsızlıklar, tarım kesiminden vergi toplamının teknik güçlükleri gibi faktörler tarım sektörünün vergilendirilmesinde ölçülü hareket etmeyi zorunlu kılmaktadır. Tarımsal gelirleri gelir vergisi çerçevesinde vergilemek, vergi adaleti vergi tekniği bakımından en ideal yöntem olarak görülmektedir[4].

Zirai kazançlar, GVK ile gelir vergisi kapsamına alınmıştır. İlgili Kanun ile küçük çiftçiler vergiden muaf tutulmuş, vergiye tabi çiftçiler ise götürü gider usulü, işletme defteri usulü ve bilanço esasına göre vergilendirilmiştir. Ayrıca asgari zirai kazanç esası ile asgari vergi uygulamaları vergi güvenlik mekanizmaları olarak uygulanmıştır. Vergi tevkiyatı ve müteselsil sorumluluk esasları da uygulamaya

konulmuştur. Mevcut düzenlemede GVK'da ki işletme büyüklüğü ve yıllık satış tutarı şartlarına³⁵ haiz olan çiftçiler gelir vergisinden muaf tutulmuşlardır. Vergiye tabi olacak çiftçilerden yıllık hâsılat tutarları GVK 53'üncü maddede yazılı haddi aşmayanların kazançları götürü gider esasına, aşanların kazançları ise gerçek kazanç usulüne göre tespit olunmaktadır[12]. Çiftçilerin vergiye tabi olup olmayacaklarının, vergiye tabi olacaklarsa kazanç tespit yönteminin satış tutarları esas alınarak belirlenmesi, çiftçileri yaptıkları satışlar için belge talep etmemeye ve bu yolla hasılatlarını gizlemeye sevk etmiştir. Bu şekilde belgesiz olarak ticari ve sınaî hayata intikal eden tarım ürünleri kayıt dışı ekonominin diğer önemli bir kaynağını oluşturmaktadır[13].

Bu sakıncaların ortadan kaldırılması amacıyla, zirai kazançların vergilendirilmesi konusunda önemli değişiklikler yapılarak karmaşık olan vergilendirme rejimi basitleştirilmiştir. 01.01.1998 tarihinden itibaren götürü usulde vergilendirme ve küçük çiftçi muafılığı kaldırılmış, zirai kazançta tevkifat usulü genel bir vergilendirme şekli olmuştur. Ayrıca asgari zirai kazanç esası ve asgari zirai vergi kaldırılarak, belirli bir işletme büyüklüğüne sahip olan çiftçilerin ise eskiden olduğu gibi gerçek usulde vergilendirilmesine devam edilmiştir³⁶. Yapılan bu düzenleme, çiftçilerin satışlarında belge almama durumlarını ortadan kaldırmıştır. Çiftçilerin avans, kredi, sübvansiyon gibi ayni ve nakdi destekleme unsurlarından yararlanmaları, aldıkları ve düzenledikleri belgelere bağlanması suretiyle zirai faaliyetlerin belge düzeni içinde yapılması avantajlı hale getirilmiştir[14].

Ayrıca çiftçilerin elde ettikleri kazançlar herhangi bir ayrıma tabi tutulmadan GVK'da ki hâsılatlar üzerinden³⁷ tevkifata tabi tutularak vergileneceği özellikle belirtilmiştir. 4369 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten sonra çiftçilerin defter tutup tutmayacakları yine GVK'da ki işletme büyüklüğü ölçülerine göre³⁸ belirlenmekte ve satış tutarının bir önemi kalmamaktadır.

³⁵ 31.12.1960 tarih 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 12-13. madde

³⁶ 22.07.1998 tarih 4369 sayılı Kanun

³⁷ 31.12.1960 tarih 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 94. madde

³⁸ 31.12.1960 tarih 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 54. madde

2.3.2 Vergi tevkifatı

Vergi borcunun doğması sonucu, doğan verginin ilgili mükellef tarafından ödenmesi genel kuraldır. Ancak, bazen kanun koyucu tarafından asıl mükellef yerine üçüncü şahıslar da vergiden sorumlu tutulabilir. Esas olarak gelir vergisinde ve özellikle maaş ve ücretlerin vergi borcunu ödemesi açısından başvuru bu usule stopaj veya kavnakta tevkif usulü denilir[15]. Verginin en ideal tarh ve tahsil, toplam gerçek geliri vergiye tabi tutmak ve vergiyi, mümkün olduğu kadar gelirin elde edildiği dönem içerisinde veya ona en yakın bir zamanda tahsil etmek suretiyle gerçekleştirilebilir. Gelirin doğumu ile vergilendirilmesi arasındaki zamanı en fazla kısaltan vergi ödeme veya vergi tahsil yöntemi ise, tevkifat usulüdür [16]. Bu bilgiler ışığında verginin kaynaktan kesilmesi uygulamasının olumlu ve olumsuz yönlerine değinilebilir [17,18].

Tevkifat yönteminde, vergiye tabi gelir doğduğu anda, sahibinin eline geçmeden vergilendirilmektedir. Bu nedenle yöntem vergi borcunun geciktirilmeden ödenmesi ile tahsilatta sürat sağlar. Tevkifat uygulamasının lehindeki görüşlerden biri de, vergi kayıp ve kaçakları azalttığı yönündedir. Çünkü uygulama gereği tevkifat yapmaya mecbur tutulan kimse asıl mükellef olmadığı için vergi kaçırmada bir menfaati yoktur. Aksine böyle bir durumda sorumluluğu söz konusu olduğundan ceza ile karşılaşabilecektir. Uygulamanın Vergi idarelerinin işini kolaylaştırdığı da söylenebilir. Tevkifat yönteminde devlet verginin tarhı ve ödenmesi ile ilgili yükümlülüklerini gerçek veya tüzel kişilere bırakmaktadır. Vergi, tevkifat yapmakla yükümlü tutulmuş kişiler tarafından hesaplanarak kesilmekte ve vergi idaresine yatırılmaktadır. Bu da vergi idaresinin işini kolaylaştırmaktadır. Ayrıca, tevkifat usulüne göre vergilendirilen çok geniş bir mükellef kitlesi mevcuttur. Vergi idaresinin gelir elde eden bu kadar geniş bir kesimi tek tek takip etmesi oldukça masraflı olmaktadır. Ancak bazı kişileri tevkifattan sorumlu tutarak bu masraflar en aza indirebilmektedir. Çünkü devlet, verginin tarh ve tahsilini sorumlu tuttuğu kişilere bedelsiz yaptırmakta, bu şekilde vergi tahsil masraflarını büyük ölçüde azaltmış olmaktadır. Ayrıca tevkifat uygulaması ile, kontrol ve incelemeye daha az ihtiyaç duyulmakta, dolayısıyla idarenin masrafı bu sayede de azaltılmaktadır.

Uygulamaya işlerlik kazandırabilmek için gerekli eleman, büro malzemesi, çalışma, genel idare giderleri gibi girdiler, kaynakta vergi kesme ödevi yüklenilen kişiler tarafından karşılanmaktadır. Verginin sağlıklı bir şekilde toplanmasına büyük ölçüde hizmet etmesi yanında, vergi mükellefinin vergi formalitesine tabi tutulmamış olması ve mükellefin gelirine isabet eden vergi daha eline geçmeden ödendiği için vergi yükünün daha az hissedilmesi gibi de önemli yararları mevcuttur.

Kaynaktan kesime dayanan tevkifat uygulamasının olumsuz yönlerinin başında artan oranlı vergilemeye imkan vermemesi gelebilir. Tevkifat yönteminden amaç gelirin elde edildiği anda vergilemesi olduğu için vergi ancak o gelirle ilgili olarak hesaplanabilmektedir. Dolayısıyla mükelleflerin diğer gelir unsurlarını da katıp birlikte hesaplama imkânı yoktur. Tevkif usulünün eleştirilecek taraflarından biri de geçici bir tahsil usulü olabilmesidir. Her ne kadar mevcut vergi kanunları çerçevesinde ücretlerden tevkif yoluyla elde edilen vergiler kesin nitelikte ise de diğer gelirlerden kesilen vergiler bazı durumlarda iade edilebilmektedir. Tevkif edilen vergilerin mükelleflerin dönem sonunda verdikleri beyannamelerde hesapladıkları vergilerden mahsubu sonucunda iade edilebilmeleri de mümkündür. Böyle durumlarda tevkif edilen vergi geçici bir gelir niteliği taşır. Tevkif usulü ile elde edilen verginin “geçicilik niteliği” nedeniyle gerçek bir kamu geliri mi yoksa bir kısmının bir süre sonra iade edilmesi mi gerekeceği konusunda tereddütler oluşmaktadır. Bu husus kamu gelirlerinin tahmininde ve bütçenin yapılmasında güçlüklerle neden olur.

2.3.3 Zirai kazançta vergi tevkifatı

Zirai Kazançların Vergilendirilmesi, tevkifat (stopaj) yoluyla vergilendirme ve gerçek usulde vergilendirme olarak 2 şekilde uygulanmaktadır³⁴.

Zirai kazancın tevkifat (stopaj) usulü ile vergilendirilmesi

Çiftçilerin elde ettikleri zirai kazançlar, hasılatları üzerinden³⁵ tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilir. İşletme büyüklüğü³⁴ ölçülerini aşan çiftçiler ile bir

biçerdövere veya bu mahiyetteki bir motorlu araca veya on yaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olan çiftçilerin kazançları gerçek usulde (zirai işletme hesabı veya diledikleri takdirde bilanço esasına göre) tespit olunarak vergilendirilir³⁹. Buna göre işletme büyüklüğü ölçülerini aşan çiftçiler zirai kazançlarını zirai işletme veya bilanço esasına göre tespit edeceklerdir. Bu ölçüleri aşmayan çiftçilerde ise tevkifat nihai vergileme olmaktadır.

Vergi kesintisi, çiftçilerden ve müstahsilden zirai ürün alınırken alış bedeli üzerinden yapılmaktadır. Dolayısıyla zirai ürünlerin tüccarlar veya kurumlar tarafından satılması halinde vergi kesintisi yapılmamaktadır. Tevkifat suretiyle vergilendirilen çiftçiler defter tutmamakla birlikte beyanname de vermemektedirler[19].

GVK'nın 54. maddesinde yazılı ziraat gruplarına göre belirlenen işletme büyüklüğü ölçüsünü aşmayanlar, bir biçerdövere veya bu mahiyetteki bir motorlu araca sahip olmayanlar, on yaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olmayanlar, ziraat gruplarının birkaç tanesi içine giren zirai faaliyetlerin bir arada yapılması halinde, en fazla iki gruba ait işletme büyüklüklerinde bu gruplar için tespit olunan hadlerin yarısını aşmayanlar, kendi işletmesi ve dahil bulunduğu ortaklıklar müstakilen işletme büyüklüğü ölçüsünün altında kaldığı halde, kendi işletmesinin ve ortaklıklardaki paylarının toplamı belirlenen işletme büyüklüğü ölçüsünü aşmayanlar, tavuk besiciliği faaliyetinden elde edilen kazançlar, hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilmektedir⁴⁰.

Özellikle düşük gelir grubunda yer alan çiftçilerin kaynakta tevkif usulüyle vergilendirilmesi olumlu bir düzenlemedir. Ancak, gerçek usulde vergilendirilen mükelleflerin belirlenmesinde kullanılan kriterlerden işletme büyüklüğü ölçülerinin %40, %50 oranında artırılması zirai kazançların büyük ölçüde kaynakta vergilendirilmesine neden olmaktadır. Kaynakta vergilendirme usulünün düşük gelir grubunda bulunanların vergilendirme maliyetlerini azalması gibi bir faydasının

³⁹ 31.12.1960 tarih 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 53. madde

⁴⁰ 31.12.1998 tarih 219 sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliği, 5. madde

olmasına rağmen, orta gelir grubunda yer alan çiftçilerin işletme büyüklüklerinin artırılması nedeniyle kaynakta tevkif usulüyle vergilendirme kapsamına alınması vergi yükü dağılımında adaletsizliklere neden olmaktadır[20].

Zirai kazancın gerçek usulde vergilendirilmesi

GVK'nın 54. maddesinde yer alan işletme büyüklüğü ölçülerini ve bazı kısıtları aşan çiftçilerin kazançları gerçek usulde vergilendirilir. Bu ölçülerin altında kalanlar tevkifat suretiyle vergilendirilir. Kanunda ticari kazançlardan farklı olarak bilanço esaslı zorunlu tutulmamış, gerçek usulde vergilenecek çiftçilerden isteyenlerin bilanço esasını uygulayabileceği öngörülerek bilanço esaslı seçimlik bir usul olarak kabul edilmiştir[21]. Dolayısıyla gerçek usulde saptanan zirai kazançlar, zirai işletme hesabı veya mükellefler diledikleri takdirde bilanço esasına göre saptanır. Bilanço esasında bir sınır bulunmamaktadır. Ancak; gerçek usulde vergilendirilecek çiftçiler, gerek zirai işletme gerekse bilanço esasında defter tutmak, beyanname vermek, alış-satışları için belge almak-vermek ve belgeleri saklamak zorunluluğunda bulunmaktadırlar[22].

Çiftçilerin, bilanço esasında defter tutmak istediklerini yazı ile vergi dairesine bildirmeleri gerekmektedir⁴¹. Gerçek usulde vergilendirilen çiftçiler, Muhtasar Beyanname, KDV Beyannamesi ve Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi düzenleyip vergi dairesine bildirmek zorundadırlar.

⁴¹ 31.12.1960 tarih 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 59. madde

3. TEVKİFATIN SGK'DA BİLİŞİM YÖNÜYLE KULLANILMASI

Bilişim ve telekomünikasyon alanında meydana gelen gelişmeler ve bunların iş yaşamında ve kamusal hizmetlerde etkin bir şekilde uygulanmaya başlaması, bu alanlardaki iş süreçlerine de doğrudan yansımıştır. Bu dönüşüm genel anlamda e-dönüşüm olarak adlandırılırken, kamusal alandaki bilişim teknolojilerine dayalı hizmetler e-devlet olarak tanımlanmaya başlamıştır. Hemen her dönemde rekabet önemli bir unsur olmasına karşın, bilgi temelli ekonomilerin etkinlik kazanması ile birlikte bu rekabet daha da artmıştır. Bireyler, kurumlar, toplumlar ve devletler, hayatta kalmak ve varlığını sürdürebilmek için önemli nitelik ve nicelikte bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma, kısacası bilgiye sahip olma gereksinmesi içindedir. İnsanın bu gereksinmesini gidermede en önemli sorun, bilginin nasıl elde edileceği, nasıl dağıtılacağı ve nasıl saklanacağıdır. Bu da bilgi teknolojilerinin hızla gelişmesinin en önemli nedenini oluştururken aynı zamanda bilginin depolanması, erişimi, yayımı ve kullanımı alanlarında birçok yeni olanak sunmaktadır[23].

3.1 Bilişim Teknolojisi ve Kurumlara Yararları

Dijital iletişim ağlarının gelişimi ve klasik ana bilgisayar sisteminden web tabanlı sisteme geçilmesi, iş dünyasında önemli dönüşümlere neden olmaktadır. Bu teknoloji iletişim ağları, küçük ölçekli işletmelere büyük ölçekli işletmelerin sahip olduğu ölçek ekonomilerine ve kaynağa ulaşma olanağı da sunmaktadır[24].

Bilişim teknolojileri kurumların bilgiye hızlı ulaşmasını sağladığı gibi, ürün geliştirme sürecinin kısılmasında da etkisi büyüktür. Üretimde verimliliğin artmasının yanında üretim maliyetlerinin düşürülmesinde önemli katkı sağlamaktadır. Kurumlar bilişim teknolojileri ile yeni teknolojileri bünyesine daha kolay katabilmekte, yeni iş ihtiyaçlarını daha kolay karşılayabilmektedir[25]. Bilişim teknolojileri daha hızlı, daha basit ve daha ucuz satın alma ve yatırım faaliyetlerine olanak tanımakta ve kurumlara daha fazla değer katmaktadır. Bilişim teknolojilerini yeterince kullanan ve uyum sağlayan kurumlar küresel ölçekli rekabetlerde daha avantajlı durumdadır[26].

Özellikle devletin temel gelir kaynağı olan vergilerin toplanması alanında bilişim teknolojilerinin etkinliği, hem vergilerin toplanması hem de devletin temel işlevlerinin daha sağlıklı yürütülmesine olanak sağlayacaktır. Bilişim teknolojilerine dayalı etkin bir vergi sistemi, verginin toplanması, kaçakların en aza indirilmesinde önemli role sahip olurken, bu vergilere bağımlı kamu hizmetlerinin etkinliğini ve verimliliğini de artıracaktır.

3.2 Sosyal Güvenlik Kurumu Bilgi İşlemi

SGK 'da taşradaki il müdürlükleri ve sosyal güvenlik merkezleri ile birlikte 20 binin üzerinde kurum çalışanı için intranet uygulamaları bulunmaktadır. Ayrıca internet üzerinde 1.3 milyonun üzerinde işveren, 23 binin üzerinde eczane, 3 binin üzerinde hastane, 4 binin üzerinde optik, 50'nin üzerinde banka ve tüm Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının erişebildiği e-devlet uygulamaları bulunmaktadır. Bu uygulamalar toplam günlük 30 milyon üzerindeki hit sayısına ulaşmaktadır. Bu sayılardan da anlaşılacağı gibi SGK'nın bilişim sistemlerini kullanarak sunduğu hizmetlerin toplumsal ölçekte önemli karşılığı bulunmaktadır.

SGK'da, yazılımsal altyapının geliştirilmesinde ağırlıklı olarak JAVA programlama dili kullanılmakla birlikte, .Net ve PHP gibi programlama dillerinden de yararlanılmaktadır. Büyük çoğunluğu kurum programcıları tarafından geliştirilmiş Dava Takip, Bilgi Bankası, 2022, Servis Masası gibi bazı programlar da kurum dışından satın alınmıştır.

Kurumda ana makine (ana bilgisayar-mainframe) sistemi kullanılmaktadır. Daha önceden PL/1 ve COBOL yazılım dilleri ile prosedürel olarak gerçekleştirilen ve CICS ile sunulan uygulamalar birçoğu yeni yazılım dillerine çevrilmiş olmakla birlikte, bazıları halen kullanılmaktadır⁴².

⁴² SGK, Hizmet Sunumu Genel Müdürlüğü, Bilgi Sistemleri Daire Başkanlığı sunumu, Ocak 2013

Ana makine aynı anda birçok işlevi yerine getirebilen, güçlü grafiksel ve matematiksel uygulamaları destekleyen masaüstü bilgisayarlardır. Bilimsel ve askeri uygulamalar gibi bir bilgisayarın çok fazla veriyi yüksek hızlarda işlemesinin gerekli olduğu sektörlerde kullanılır[27]. Ana makineyi klasik bilgisayar sistemlerinden ayıran özelliği, paralel olarak işleyen bilgisayarlardan oluşmasıdır. Örneğin, ana makinelere özel olan I/O kanalına takılacak her kontrolcü, kendisine ait disk, ethernet kartı, belleği kontrol edip, farklı bir işletim sistemi çalıştırabilir. Eski yazılımlarla uyumlu olabilmesi, herhangi bir aksaklıkta hemen paralel sistemin devreye girerek hata oluşmasını engellemesi ve sistem çalışırken bile donanımları takıp çıkartabilme özelliği, sistem kaynaklarını paylaşabilen birbirinden tamamen izole şekilde çalışabilen sanal bölümleri, onun esas özelliklerini oluşturmaktadır. Bu nedenlerle ana makine sistemlerde veri kaybı yaşanması riski düşüktür. Ancak ana makineler bu kadar esnekliğin ve özelliğin yanında yıllık ya da aylık kiralama ücretleri nedeniyle çok yüksek maliyet getirmektedir. Özellikle küçük ve orta ölçekli şirketler için uygulaması ve kullanılması zor olan ana makineler yerine, mini-bilgisayar olarak adlandırılan ve masaüstü bilgisayarlardan farkı olmayan bilgisayarlara ana makinenin yapabildiği bazı özellikler kazandırılarak "sunucu" görevi yüklenmektedir[28].

Ana makinelerin kullanıldığı yerlerdeki aktif yazılım genellikle COBOL dili ile hazırlanmakta, Assembly ve PL/1 dillerine de COBOL kadar sık olmasa rastlanabilmektedir. IBM tarafından geliştirilen PL/1, COBOL'un ticari programlama özelliği ile FORTRAN'nın sayısal özelliklerinin birleşimidir. Bu dillerin avantajlarının yanı sıra yeni özelliklerde sunmuştur. Meydana gelen dil ise hantal, karmaşık ve gerçekleştirilmesi zor bir dil haline dönüşmüştür[29].

CICS ise IBM ana makine üzerinde Z/OS ve Z/VSE sistemleri altında çalışan uygulama sunucusudur. SGK Z/OS işletim sistemli ana makine üzerinde CICS uygulama sunucusu çalıştırmaktadır. CICS'te daha çok PL/I ve COBOL olmak üzere, C, C++, REXX ve Java gibi bir çok dille yazılan uygulamalar çalıştırılabilir[30].

Kurumda ayrıca 10'un üzerinde MSSQL, 5 adet DB2 UDB, 2 adet Oracle, 3 adet Z/OS için DB2 olmak üzere veritabanı bulunmaktadır⁴³. Veri tabanı bilgisayar ortamında saklanan düzenli veriler, fiziksel dosyalar ve bilgiler topluluğudur. Veri tabanı meta ve verilerden oluşan, yapılandırılmış nesneler bütünüdür. Veri tabanlarının diğer bilgi depolayabilen yazılımlardan farkı veritabanının bu bilgiyi verimli ve hızlı bir şekilde yönetip değiştirebilmesidir. Veritabanı yönetim sistemleri (DBMS) ise verilerin güvenli bir şekilde tutulabildiği, bilgilere hızlı erişim imkanlarının sağlandığı birden fazla kullanıcıya aynı anda bilgiye erişim imkanının sağlandığı yazılımlardır. İlişkisel veri-tabanı yönetim sistemlerine Oracle, IBM DB2, MS SQL, MYSQL gibi örnekler verilebilir[31].

Daha çok “Server” veya “Ana Makine” olarak bilinen sunucular, yapılandırılan herhangi bir ağ üzerinde bilgileri veya uygulamaları kullanıcılara paylaştıran, donanım ve yazılım bileşenlerinden oluşan özel bilgisayardır[32]. Kurumda 400’ün üzerinde ön sunucu(350 sanal sunucu ve diğerleri) bulunmaktadır. Sağlık ve sigortacılık hizmetlerine ilişkin 300 internet uygulamasının üzerinde çalıştığı ön sunucular Java uygulamaları için 'WebSphere application server', .Net uygulamaları için IIS kullanılmaktadır. 300 adet uygulama sunucuları kümeleme (cluster) yapıda olduğu için sistem üzerinde yedekli olarak çalışabilmektedirler. Bu sistemler 230 m² büyüklüğündeki Mamak ve 400 m² büyüklüğündeki Kızılay Bilgi İşlem sistem odalarında bulunmaktadır.

3.3 Sosyal Güvenlik Kurumu Yazılım Projeleri

Kurumda intranet ve internette sağlık, sigortalılık, insan kaynakları gibi alanlarda kullanılan 300’den fazla yazılım projesi bulunmaktadır. Bunlar dışında iletişim alanında ALO 170, SGK WEB TV ve SGK Kurumsal TV gibi projelerde uygulanmaktadır.

Alo 170 projesi; Kamu çağrı merkezi olarak çok geniş bir yelpazede verdiği hizmetler ve 300’e yakın e-Devlet uygulaması ile dünya devlerinin yarıştığı

⁴³ SGK, Hizmet Sunumu Genel Müdürlüğü, Bilgi Sistemleri Daire Başkanlığı sunumu, Ocak 2012

organizasyonda %87’lik ilk temasta çözüm oranı ve yüksek müşteri memnuniyetiyle örnek Kamu projesi olarak gösterilmiştir. Karaman ilinde yüzde 50’si engelli istihdamı, Şanlıurfa ilinde yüzde 60’ı kadın istihdamı olmak üzere toplam 300 çalışanı ile Türkiye’nin en büyük kamu sosyal sorumluluk projeleri arasında yer almaktadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik İletişim Merkezi ALO 170, “En İyi Dış Kaynaklı İş Ortaklığı” kategorisinde Dünyanın en prestijli ödülllerinden biri olarak kabul edilen “Contact Center World.com” yarışmasında Las Vegas’da Dünya Birincisi olmuştur.

Kurumdaki diğer önemli yazılım projelerine örnek verilirse⁴⁴;

3.3.1 Örnek internet uygulamaları

Medula projesi

SGK ile sağlık tesisleri arasında, sağlık tesislerinin iç süreçlerine müdahale etmeksizin, fatura bilgisini elektronik olarak toplamak, hizmetlerin ödemesini gerçekleştirmek için, oluşturulmuş bütünleşik bir sistemdir. Sistem üzerinden günlük ortalama 1.800.000 provizyon ile 2.976 hastaneye çevrimiçi hizmet verilmektedir.

Medula Eczane, Genel Sağlık Sigortası hak sahiplerinin SGK ile sözleşmeli eczanelerden almış oldukları ilaçlara ait reçete bilgilerinin kurumca belirlenmiş kurallara uygunluğunu on-line olarak denetleyerek elektronik ortamda kayda alınmasını ve faturalanmasını sağlayan bilgi teknolojileri servisidir. Günlük ortalama 1.200.000 provizyon ile 23.699 eczaneye on-line hizmet verilmektedir.

Optik provizyon sistemi, SGK ile sözleşmeli optik firmalarının karşıladıkları reçetelere ait bilgilerin online olarak Sağlık Uygulama Tebliği’ne uygunluğunu denetleyerek, elektronik ortamda kayda alınmasını ve aynı tebliğde yer alan kurallara

⁴⁴ Social Security Institution It Projects, Issa Brochures 2013, Sosyal Güvenlik Kurumu, Cebit Kitapçığı 2012.

göre fiyatlandırılarak faturalandırılmasını sağlayan provizyon sistemidir. Günlük ortalama provizyon sayısı; 13.000'dir.

Elektronik reçete uygulaması

Elektronik reçete uygulaması Kurumca verinin izinsiz ya da yanlışlıkla değiştirilmesini, silinmesini veya veriye ekleme yapılmasını önlemek amacıyla kullanılmaktadır. Günlük kaydedilen e-reçete sayısı 600.000 olup, eczanelerden karşılanan e-reçete sayısı 500.000'dir.

Sağlık provizyon aktivasyon sistemi (SPAS)

Sigortalı ve emeklilerinin aktivasyon işlemleri ile sigortalı ve hak sahibine otomatik provizyon verilmesi işlemlerinin, daha hızlı ve etkin gerçekleştirilmesini sağlayan uygulamadır.

Hizmet takip projesi (HİTAP)

5510 Sayılı Kanunun 4/c kapsamında bulunan sigortalıların hizmeti etkileyen okul, askerlik, kurum, hizmet, mahkeme, unvan, tazminat, borçlanma vb. bilgilerin toplanması toplanan bilgiler dâhilinde ilgili mevzuat birimlerince kullanılacak datanın oluşturulması uygulamasıdır. Proje ile SGK'da olmayan hizmet bilgileri temin edilerek vatandaşların emeklilik işlemine büyük bir hız kazandırılmış olacaktır.

GSS işlemleri

Genel Sağlık Sigortası kapsamında Yeşil Kart dahil tüm kapsamın sisteme alınması ve Sosyal Yardımlaşma ile çevrimiçi veri alışverişinin sağlanmasına yönelik bir projedir. Proje ile kapsamdaki T.C. vatandaşlarının tescili ve sağlık işlemlerine hız getirilmiş olmaktadır.

E-Borcu yoktur

İşverenlerin internet üzerinden kesinleşmiş SGK prim borçlarının sorgulanması ve aldıkları belge ile ihalelere katılabilmeleri amacıyla kullanılmaktadır. Proje ile firmaların SGİM/SGM'ye giderek işlem yapmaları ortadan kaldırılmıştır.

E-Bildirge

Proje, işverenlerce sigortalılara ait bildirimlerin yapılması işlemlerini yerine getirmek üzere geliştirilmiştir. Proje ile yığın kâğıt belge ortadan kalkmış ve işverenin tamamen elektronik olarak işlem yapması sağlanarak önemli ölçüde iş tasarrufu ve zaman kazanılmıştır.

E-Devlet kapısı işlemleri

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının tüm kamu hizmetlerine internet üzerinden tek bir noktadan erişebilmeleri ve kişisel bilgilerinin korunabilmesi amacıyla, e-Devlet Kapısı Kurulmuş ve www.turkiye.gov.tr adresinden e-Devlet Kapısı uygulamasına başlanılmıştır. Kişisel verilerin korunması amacı ile SGK da e-Devlet Kapısı üzerinden hizmetlerini vermektedir. SGK kaynaklarını kullanmak zorunda olan kurum ve kuruluşlar için de yine e-Devlet kapısı üzerinden (kamu.turkiye.gov.tr) yapılacak protokol ile kullanacakları servislere yetki verilmektedir.

3.3.2 Örnek intranet uygulamaları

Kurumda çalışanların kullandığı birçok uygulamanın yanında SGİM/SGM'de yetkili çalışanların sigortalılık, emeklilik ve sağlık gibi işlemleri yapmak için kullandıkları birçok uygulama bulunmaktadır.

Güvence projesi

4/b sigortalılarının, sigortalama işlemleri adı altında tahakkuk, tahsilât, sağlık ve diğer uygulamaları açık sistemlere taşıyarak, intranet ve internet üzerinden erişilebilir kılmak üzere web teknolojisini kullanılarak geliştirilmiş projedir. Daha önce uzun süren işlem süresi kısaltılarak tek yapı altında uygulama toplanmış, vatandaşa gerek internet gerekse Kuruma geldiğinde verilen hizmet hızlanmıştır. Tezde sözü edilen e-Kesinti programının intranet tarafı da Güvence uygulaması içerisinde ve aynı projede çalışmaktadır.

Merkezi yetki sistemi (MEYES)

SGK kullanıcı yetkilendirme altyapısının yeniden oluşturulması ve yönetilmesine ilişkin Merkezi Yetkilendirme Sistemi (MEYES) projesi geliştirilmiştir. MEYES ile çalışanlar kurum içindeki bütün uygulamalara aynı kullanıcı adı (sicil numarası) ve şifre ile girebilmektedir.

MPLS ve video konferans projeleri

MPLS projesi ile SGK Bilgi İşlem Merkezleri ve uç noktaları arasında internet ortamından bağımsız, SGK'ya has bir kapalı devre sistemi kurulmuştur. Güvenliğinin ve noktadan noktaya yedeklerin sağlandığı, izlenebilir, trafik önceliklendirilmesinin yapıldığı, hizmet kesintisizliğinin taahhüt edildiği bir iletişim altyapısı hizmet vermektedir. SGK'nın personel yoğunluğu, geniş coğrafyada çalışma zorunluluğu; alt yapısı, altyapı özellikleri (network, sistem, personel vs) dikkate alınarak asenkron ve senkron modellerini destekleyen bir İnteraktif Eğitim ve Video Konferans Yönetim Sistemi kurulmuştur. 81 il müdürlüğünde eğitimler video konferans yöntemi ile verilmekte, aylık toplantılarda bu sistem üzerinden sağlanmaktadır.

E-imza destekli elektronik belge ve arşiv yönetim sistemi projesi

Kurum içi işlemlerin tüm aşamalarında, bilgi akışını sağlayan iş akışı yönetimini oluşturmak, tanımlı iş akışı yolları ile dokümanların zamanında doğru kişiye ve en kısa yoldan ulaştırmak, kritik iş uygulamalarında daha güçlü ve verimli takım çalışmasıyla kurum hizmet kalitesini arttırmak amacıyla e-imza destekli elektronik belge ve arşiv yönetim sistemi (EBYS) projesi uygulaması başlatılmıştır.

Arşiv yönetim sistemi

e-Devlet uygulamaları ile vatandaş odaklı işleri etkin, güvenilir ve hızlı kılmak için, Doküman Yönetim Sistemi kullanılmadığı süreçte Kurumun fiziksel arşivlerinde birikmiş doküman ve belgelerin taranarak elektronik ortama aktarılması, yedeklenmesi, bu veriyi istemcinin sınırlı yetkileri dahilinde sunmak amacıyla Arşiv Yönetim Sistemi (AYS) projesi başlatılmıştır. Kurumun tüm merkez ve taşra arşivlerindeki sigortalı ve hak sahipliği dosyalarında imhası olmayan ve süresiz saklanması gereken yaklaşık 2,5 milyar tespit edilmiştir. Sayının büyük olması nedeniyle dosyaların sayısallaştırılması işleminin önce Eskişehir’de başlayarak iki aşamalı olarak gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

3.4 SGK’da Tevkifat Uygulamasının Günümüze Kadar İşleyişi

Sosyal güvenlik mevzuatında tevkifat ve kurumda tevkifatın bilgisayar temelli uygulamalarda kullanımı 90’lı yıllara dayanmaktadır. 4 Seri No’lu uygulama tebliğinin⁴⁵ yayınlanmasıyla, tevkifat uygulaması 01.05.1994 tarihinden itibaren kullanılmaya başlanarak “Bağ-Kur Çiftçi Primleri Tevkifat Bildirimi” listeleri Bağ-Kur il müdürlüklerince işleme alınmıştır. Uygulama 2001 yılına kadar, tevkifat sorumlularının bildirim listelerini elden ya da posta ile Bağ-Kur il müdürlüklerine göndermeleri ve Kurum personelinin de yazılı bu belgelere istinaden muhasebe işlemlerini yapmaları şeklinde yürümüştür. Yalnız makbuz ibraz ederek tevkifat

⁴⁵ 01.04.1994 tarih 4 Seri No’lu 2926 Sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu Uygulama Tebliği

tutarının kendisine ait olduğunu ispat edebilen kişilerin tescil, kesinti tutarının şahıs kütüğüne aktarılması veya yersiz alınan tevkifat tutarının iadesi işlemlerinin hızlı ve sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi ve tevkifat bildirim listelerinin sağlıklı ve emniyetli bir şekilde muhafazası ile bu konuda oluşabilecek suiistimallerin de önüne geçilmesinin sağlanması bakımından bilgisayar programının gerekliliği doğmuştur.

Tevkifat yapmakla sorumlu tutulan ve çok fazla sayıda alım işlemi gerçekleştiren gerçek ve tüzel kişilerin, diledikleri takdirde Bağ-Kur Çiftçi Primleri Tevkifat Bildirim'lerinde yer alması gereken bilgileri manyetik ortamda verilebileceği yasal dayanağı⁴⁶ da dikkate alınarak konu ile ilgili program çalışmaları yapılmıştır. 1994 yılında Tebliğ'in resmi gazetede yayınlanması ve çalışmaların bitirilmesinden itibaren Tevkifat Bildirim Listeleri Bağ-Kur il müdürlükleri tarafından alınmaya başlamış Genel Müdürlük Bilgi İşlem Merkezi'nce listeler halinde yüklenmeye başlanmıştır. Daha sonra bu uygulamanın kullanımı ilgili birimlere verilmiştir. TEVK ve TEVP uygulama komutları ile programlar ise 1994 yılı haziran ayında 80 ilde uygulamaya açılmıştır. TEVK ve TEVP programları ile tevkifat için bilgisayar ortamında oluşturulacak bir ara kütüğe, tevkifatı yapan kişi ve kuruluşun adı, kesinti yapılan sigortalı sayısı, tevkifat tarihi ve tevkifat tutarını içerecek bilgilerin yüklenmesi ve işlemlerinin yapılması sağlanmıştır. Programı kullanmayı talep eden tevkifat sorumlularının, manyetik ortamda tevkifat bildiriminde bulunabilmeleri için Bağ-Kur Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Daire Başkanlığı ile temas kurmaları ve anılan birimin uygunluğunu almaları gerekmektedir. Bu çerçevede bu haktan yararlanmak isteyenler Bağ-Kur Genel Müdürlüğü ile protokol yapmış, protokoldeki şartlara uygun olarak Bağ-Kur çiftçi primlerine ilişkin bilgilerin, disketlerle protokol imzalanan il müdürlüğüne teslim etmeleri sağlanmıştır. Disketlerde Bilgi İşlem Dairesi'nin istediği formatta alınan bilgiler, SGİM/SGM çalışanları tarafından TEVK ve TEVP programları aracılığı ile manyetik ortama aktarılarak işlemlerin daha hızlı ve güvenli yapılması sağlanmıştır.

⁴⁶ 01.04.1994 tarih 4 Seri No'lu 2926 Sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu Uygulama Tebliğ, E maddesi

Tevkifat sorumluları ile Bağ-Kur Genel Müdürlüğü arasında yapılan protokollere göre, tevkifat sorumlusu bir ay içerisinde yaptığı alımlardan elde edilen tevkifat bilgilerini izleyen ayın 20. günü mesai bitimine kadar Bağ-Kur Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Daire Başkanlığı'na teslim etmeliydi. Ayrıca tevkifat sorumlusu, tevkifat bilgilerini protokol ekinde belirtilen Çizelge 3.1 ve Çizelge 3.2'de ki kayıt desenlerine uygun olarak göndermek zorundaydı. Bu kayıt desenine uygun olmayan bilgileri içeren disketler protokole göre geri iade edilmekteydi.

Çizelge 3.1. Tevkifat sorumlusu kayıt deseni

VERGİ DAİRESİ KODU	VERGİ SİCİL NO	TEVKİFAT BİLD. DÖNEM T.	VERGİ DAİRESİ ADI	TEVKİFATÇI ÜNVANI	ADRESİ	TEVKİFATLAR TOPLAMI
5	10	6 (AAYYYY)	15	15	30	12

KEY UZUNLUĞU=21 NOT:119. HANEDE "*" OLMALI

Çizelge 3.2. Çiftçi bilgileri kayıt deseni

VERGİ DAİRESİ KODU	VERGİ SİCİL NO	TEVKİFAT BİLD. DÖNEM T.	SIRA - MAKBUZ 'NO	ADI	SOYADI	BAĞ - NO
5	10	6 (AAYYYY)	7	12	12	10

BABA ADI	DOĞUM YERİ	DOĞUM TARİHİ	ADRESİ	MAKBUZ TARİHİ	MAKBUZ MİKTARI
10	10	8 (GGAAYYYY)	12	8 (GGAAYYYY)	9 (TL)

KEY UZUNLUĞU=28
KAYIT UZUNLUĞU=119

Tevkifat sorumlusu, herhangi bir teknik aksaklık nedeniyle, verileri verme işlemini, izleyen ayın 20. günü mesai bitimine kadar gerçekleştirememesi durumunda, tevkif edilen tutarlar ilgili Bağ-Kur hesabına yatırılmakta, bilgilerin verilemediği ise Bağ-Kur Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Daire Başkanlığı'na bildirilerek, bilgiler aksaklıkların giderilmesinden sonra verilmekteydi.

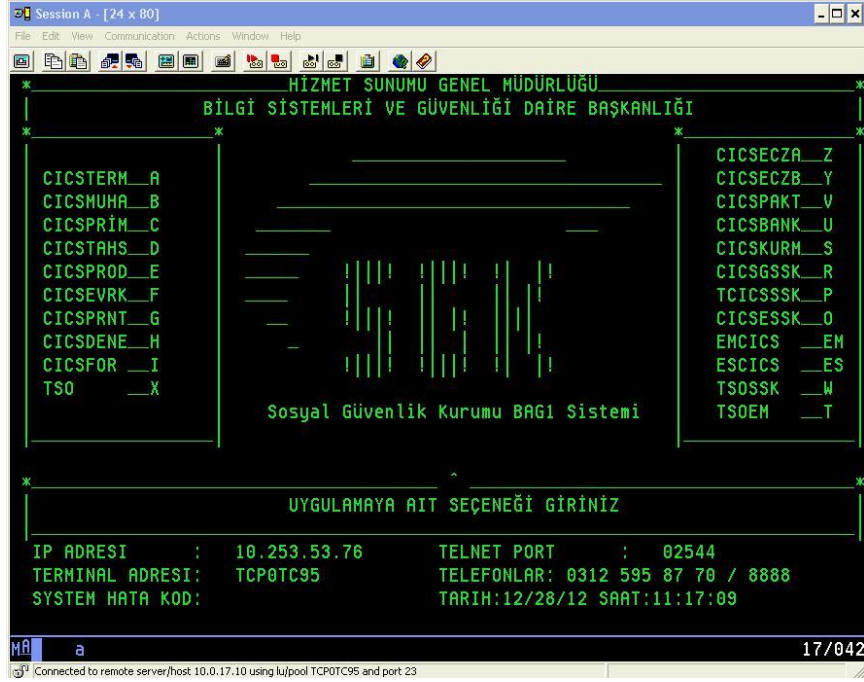
3.4.1 TEVK programı

TEVK programının amacı, çiftçilerin sattıkları ürün bedellerinden %1 oranında Bağ-Kur'a tevkif yoluyla prim kesilmesi işlemini yürütmektir. Tevkifat sorumluları bir ay

boyunca Bağ-Kur adına tahsil ettikleri primleri bağlı bulundukları Bağ-Kur il müdürlüklerine liste halinde gönderirler. Toplam tutarı da Bağ-Kur il müdürlüğü temerküz hesabına yatırır. İl müdürlüğünde ise bu ödemeler, TEVK komutu kullanılarak; eğer çiftçi Bağ-Kurluysa ve doğru BAGNO (Bağ-Kur numarası) beyan ettiyse BAGNO'su, doğru beyan etmediyse 000000000 BAGNO olarak yükleme yapılır. 000000000 BAGNO yüklenen ödemeler bir tabloda tutulur. Çiftçi daha sonra il müdürlüğüne giderek doğru BAGNO bildirir ise bu ödeme tablodan çıkarılarak şahıs hesabına aktarılır. Eğer sigortalı olmadığını ispatlar ise kesilen tutar kendisine iade edilir. Hatalı yüklemeler 2000 yılında durdurulmuş yüklenmemiştir. Çiftçinin talebi halinde listeden bulunarak Bağ-Kurlu ise hesabına aktarılmak yerine iadesi yapılmıştır.

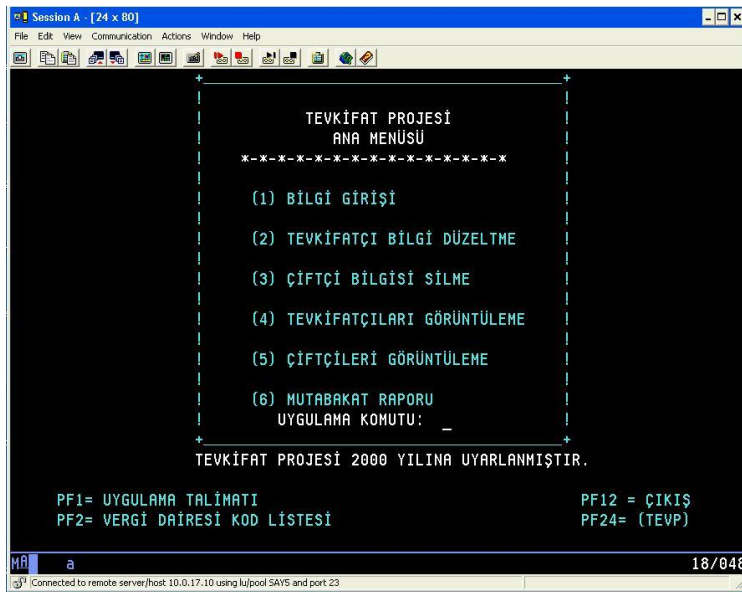
Uygulama CICS ortamında PL/1 yazılım dili kullanılarak yazılmıştır. IBM 9021 donanımlı olup işletim sistemi OS/390'dır. TEVK Programını yaklaşık 100–150 terminal ile 80 ildeki il müdürlükleri kullanmıştır. Program CICS ekranında komutlarla çalışmaktadır. Ana CICS ekranından TEVK programına klavye komutuyla ulaşıldıktan sonra, program içerisinde bulunan 'Bilgi Girişi', 'Tevkifatçı Bilgi Düzeltme', 'Çiftçi Bilgisi Silme', 'Tevkifatçıları Görüntüleme', 'Çiftçileri Görüntüleme' ve 'Mutabakat Raporu' ekranlarında ilgili işlemler yapılmıştır.

Resim 3.1'de görülen ana Bağ-kur CICS ortamına giriş ekranında öncelikle “A” tuşlanıp daha sonra program kullanıcı parolası girilerek CICSTERM ana ekrana giriş yapılır.

Resim 3.1. Bağ-Kur CICS ortamı açılış ekranı

Projenin başlatılması için TEVK komutu kullanılır. Ekranı TEVK komutu yazılarak ENTER tuşuna basıldığında, tevkifat projesi açılmakta ve ekrana Resim 3.2’de ki Tevkifat Ana Seçim Paneli gelmektedir.

Resim 3.2. TEVK projesi ana seçim paneli

Bilgi girişi

Bu komut, tevkifat sorumlusu ve çiftçi bilgilerinin bilgisayar ortamına yüklenilmesi işlemini yürütür. Uygulama komutuna “1” yazarak ENTER tuşuna basıldığında ekrana 2 seçenek gelmektedir.

Yeni bildirim girişi

Tevkifat sorumlusuna ve çiftçilere ait bilgilerin bilgisayar ortamına yüklenilmesinde kullanılır. Uygulama komutuna “1” yazarak ENTER tuşuna basıldığında ekrana Tevkifat sorumlusuna ilişkin bilgilerinin girişinin yapıldığı (Resim 3.3) ekran gelmektedir. Eğer yeni bir tevkifat listesi yüklenmeye başlanacaksa bu tevkifat sorumlusunun göndermiş olduğu listenin ilk satırında tevkifat sorumlusunun bilgileri bulunur. Önce bu bilgiler tevkifat sorumlularının tutulduğu VSAM’a yüklenir. Daha sonra çiftçi bilgilerine geçilir.

VSAM, uygulamanın IBM disk dosyalarına erişim metodudur. IBM disk dosyaları ana makine Z/OS üzerindeki bir tür veritabanı dosyası olarak tanımlanabilir. VSAM dosyaları ana makinede IBM’in veritabanları olan IMS ve DB2 gibi veritabanı olarak kullanılabilmektedir[33].

```

      TEVKİFAT SORUMLUSU BİLGİLERİ
      *-*-*-*-*-*-*-*-*-*-*-*-*-*-*-*-*-*-*-*-*-*
+-----+
|      |
|      |
| (KAY/İL/İLÇE/DÖNEM) : 600601122000 - 00002 |
|      |
| ADI SOYADI (ÜNVANI) : _ |
|      |
| VERGİ DAİRESİ ADI : |
|      |
| VERGİ SİCİL NO : |
|      |
| TEVKİFATÇI ADRESİ : |
|      |
| TELEFON NO : |
|      |
| TEVKİFAT ADEDİ : |
|      |
| TEVKİFAT TUTARI : TL |
|      |
+-----+
      PF11 ==>DÖNÜŞ
  
```

Resim 3.3. Tevkifat sorumlusu bilgileri

Tevkifat sorumlusuna ait bu bilgiler eksiksiz doldurulup, ENTER tuşuna basıldığında, ilgili tevkifat sorumlusu tarafından kesintisi yapılan çiftçi bilgileri giriş ekranı Resim 3.4’de ki gibi gelmektedir.

```

VER.DAİ.KODU   : -
VER.SİC.NO     :
DÖNEM         :
SIRA NO        :
ADI-SOYADI     :
B A Ğ-N O      :
BABA ADI       :
DOĞUM YERİ     :
DOĞUM TARİHİ   :
ADRES İLİ      :
TEVKİFAT TARİHİ:
TEVKİFAT TUTARI:
TALEP TARİHİ   :
T.C.KİMLİK NO  :

```

Resim 3.4. Çiftçi bilgileri giriş ekranı

Bildirim girişi devamı

Yarım kalmış bir liste yüklenmeye devam edilecekse bu seçenek kullanılır. Bir tevkifat sorumlusuna ait çiftçi bilgilerinin yüklenmesi işleminin bir seferde tamamlanamaması durumunda; uygulama komutuna "2" yazılarak görüntülenen ekrandan (Resim 3.5), tevkifatlarını yazmakta olduğu sorumlunun vergi dairesi numarası, vergi sicil numarası, bildirim ay ve yılını yazarak ENTER tuşuna basıp, kaldığı yerden işlemine devam etmesi mümkün olmaktadır.

```

+-----+
| VER.DAİ.NO/VER-SİCL/DÖNEM |
| *-*-*-*-*-*-*-*-*-*-*-* |
| -                           |
+-----+

TEVKİFATÇI VER.DAİ.K./VER.SİCL/DÖNEM BİLGİLERİNİ
G İ R İ N İ Z

```

Resim 3.5. Tevkifat sorumlusu ön giriş ekranı

Tevkifat sorumlusu bilgi düzeltme

Tevkifat sorumlusunun adı-soyadı(ünvanı), tevkifatçı adresi ya da tevkifatlar toplamı bilgilerinde yükleme esnasında meydana gelen hataların düzeltilmesini sağlar. TEVK programı ana ekranında uygulama komutuna “2” yazarak ENTER tuşuna basıldığında ekrana tevkifat sorumlusunun bilgi girişi değişikliği ile ilgili ekran deseni gelmektedir. Burada daha önce bilgi girişi yapılmış tevkifat sorumlusunun; vergi dairesi kodu, vergi sicil numarası, bildirim ay ve yılı sütunları doldurulup ENTER tuşuna basıldığında ekrana tevkifat sorumlusuna ait diğer bilgiler gelmektedir. Bu bilgiler üzerinde sadece tevkifat sorumlusunun; Adı Soyadı (ünvanı), tevkifat Sorumlu adresi, toplam tevkifat tutarı sütunlarında değişiklik yapılabilmektedir.

Çiftçi bilgisi silme

Çiftçi bilgilerinin yüklenilmesi sırasında yapılacak hatalı yükleme durumlarında, girilen çiftçi bilgilerinin silinmesini sağlar. Uygulama komutuna “3” yazarak ENTER tuşuna basıldığında, ekrana tevkifat sorumlusunun bilgilerinin girişinin istendiği Resim 3.5 ekranı gelmektedir.

Daha önce yüklenmesi yapılmış tevkifat sorumlusunun istenilen bilgileri yazılarak yeniden ENTER tuşuna basıldığında ise, ekrana çiftçi bilgilerini içeren Resim 3.4 görüntüsü gelmektedir. Silinmek istenen çiftçi bilgilerinin ekrandaki gibi olduğundan emin olunması durumunda ENTER tuşuna basılarak silinir. Aksi takdirde CLEAR tuşuna basılarak silme işleminden vazgeçilebilir.

Tevkifat sorumlularını görüntüleme

Bağ-Kur il müdürlüklerince yüklenilen tevkifat sorumlusu bilgilerinin il ve dönem itibariyle dökümünü verir. Uygulama komutuna “4” yazarak ENTER tuşuna basıldığında ekrana tevkifat sorumlusu il ve dönem bilgilerinin girişinin istendiği

ekran gelecektir. Tevkifat sorumlularının il trafik kodu ve bildirimin ait olduğu ay ve yıl yazılarak ENTER tuşuna basıldığında, ekrana o ile bağlı ve bildirim ay ve yılı içinde tevkifat yapmış olan sorumluların dökümü (Resim 3.6) gelmektedir.

ADANA İLİ 092003 DÖNEMİ TEVKİFAT SORUMLULARI DÖKÜMÜ			

ADI-SOY (UNVANI)	VERGİ DAİRESİ	VER.SİC.NO	TEVKİFATLARI TOPLAMI
-----	-----	-----	-----

Resim 3.6. Tevkifat sorumlularının il, dönem bazlı dökümü

Çiftçileri görüntüleme

Doğru ya da hatalı BAGNO yüklenmiş çiftçi bilgilerinin dökümünü verir. Uygulama komutuna “5” yazılarak ENTER tuşuna basıldığında, ekrana BAGNO'su doğru olanlar ve hatalı olanlar şeklinde 2 seçenekten oluşan ekran gelecektir. BAGNO'ları doğru olarak kaydedilmiş çiftçilerin dökümü “1” tuşuna basıldıktan sonra Resim 3.7’de ki gibi ekranda görüntülenecektir.

ANKARA İLİNDEN 092003 DÖNEMİ TEVKİFAT YAPILAN DOĞRU BAGNOLAR					

VERGİ SİCİL NO	SIRA NO	BAG-NO	T.TARİHİ	T.MİKTARI	YÜKLEYEN İL
-----	-----	-----	-----	-----	-----

Resim 3.7. İl ve dönem bazlı BAGNO'su doğru olan çiftçilerin dökümü

BAGNO hatalı olanlar ise uygulama komutuna “2” yazılarak girilen ekrandan BAGNO hatalı olan çiftçinin a) BAGNO – dönem – yüklenen il , b) adı- soyadı – yüklenen il c)tevkifat sorumlusu ili - tevkifat sorumlusu sicil no - bildirim dönemi seçeneklerinden yalnızca birini yazarak 3 farklı şekilde görüntüleme yapabilirler. Sonucunda ise Resim 3.8'de ki ekran görüntülenir.

0210160745 BAĞ NUMARASINA TEVKİFAT YAPILAN ÖDEMELER					

A D İ	S O Y A D İ	VER-KOD/VER-SİC/DON	SIRA	T.TARİHİ	TEV.MİKTARI
-----	-----	-----	-----	-----	-----

Resim 3.8. BAGNO'ları hatalı olan çiftçilerin dökümü

Tevkifat iadesi

2926 sayılı Kanun kapsamında sigortalı olmayan çiftçilerden tevkif suretiyle tahsil edilen tutarların talepleri halinde kapsama girmediği tespit edilenlere iade işlemleri için kullanılır. Bir haftada yaklaşık 150 ödeme iadesi yapılmaktadır.

Uygulama komutu “1” yazarak ENTER tuşuna basıldığında Resim 3.5 ekranı gelecektir. Burada daha önce tevkifatı tespit edilen çiftçiye ait tevkifat sorumlusunun vergi dairesi kodu, vergi sicil numarası ile bildirim dönemi ve sıra numarası yazılarak ENTER tuşuna basıldığında Resim 3.4 ekranda görülür. Çiftçinin kimlik ve makbuz bilgileri ile ekrandaki çiftçi bilgileri arasında mutabakat sağlanması durumunda ilgili kaydın iptali yapılır.

Doğru BAGNO'su tespit edilen tevkifatların şahıs hesabına aktarılması

Çiftçinin sigortalı olduğunun tespit edilmesi işleminden sonra uygulama komutuna “2” yazılıp ENTER tuşuna basıldığında ekrana Resim 3.5 görüntüsü gelecektir. Söz konusu çiftçinin bilgilerini görebilmek için tevkifat sorumlusunun, vergi dairesi kodu - vergi sicil numarası ile bildirimin dönemi ile sıra numarası yazılarak ENTER tuşuna basılır.

Ekrandaki bilgiler ile çiftçinin ibraz ettiği bilgiler arasında mutakabat sağlanmış ise ENTER’a basıldığında sağ alt köşesine sigortalının doğru BAGNO'yu yazılabileceği küçük bir görüntü gelecektir. Buraya sigortalının BAGNO'su yazılıp ENTER tuşuna basıldığında çiftçi bilgileri hatalı çiftçi kayıtlarından çıkarılarak sigortalının hesabına aktarılır.

İadesi yapılan tevkifatların görüntüsü

İadesi yapılan çiftçileri görüntüler. Ekranı girilen il, dönem bilgilerine göre kesintileri listeler. Uygulama komutuna “3” yazılarak ENTER tuşuna basıldığında ekrana tevkifat sorumlusunun il ve dönem bilgilerinin girileceği görüntü gelir.

dolayısıyla bu bilgilerin doğru bir BAGNO verilerek şahıs kütüklerine aktarılmasını önleyici herhangi bir engel bulunmamaktaydı. Çoğunluğunun TCKN (T.C. Kimlik Numarası) ve BAGNO tespiti mümkün olmayan tevkifat sorumlusu bildirimlerine ait bütün kayıtların, bilgisayar ortamına yüklenmesinin fiilen imkânsız hale gelmesi yanında, yukarıda ifade edilen nedenlerle bu bilgilerin kullanımının suistimale de açık olduğu görülmekteydi.

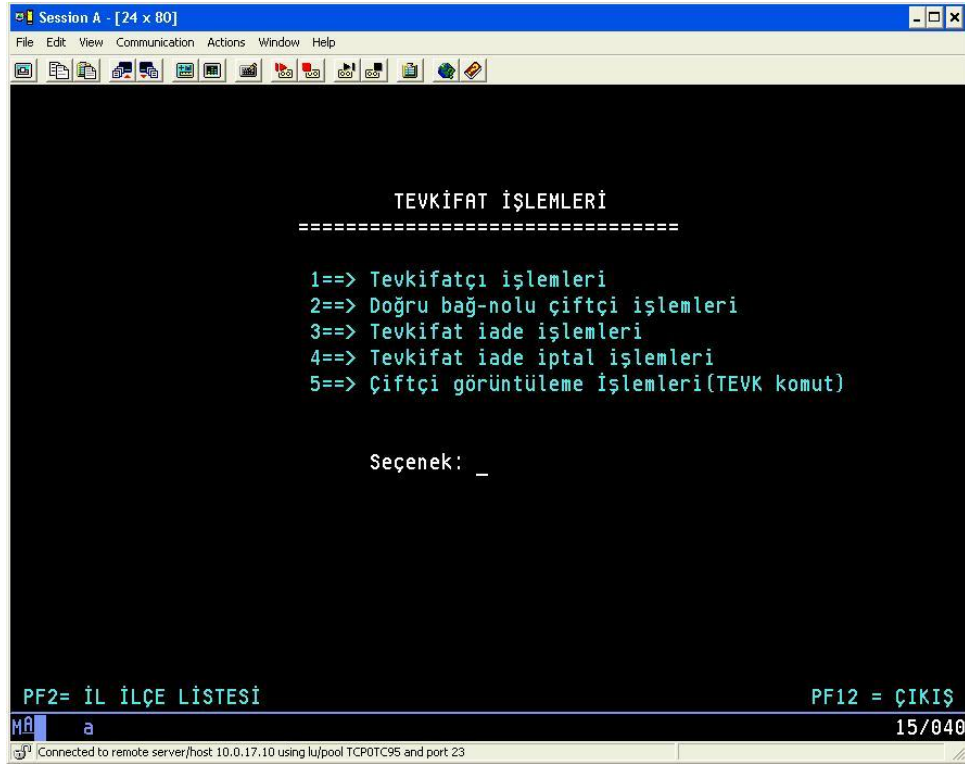
Bu nedenlerle, söz konusu bildirimlere ait bilgilerin tevkifat sorumlusu bilgileri esas alınarak bilgisayar ortamında oluşturulacak bir arşivleme sistemi ile düzene konulması ve muhafazasının uygun olacağı, sigortalı müracaatlarına göre yapılacak işlemlerin bu arşiv bilgileri üzerinden yürütülmesinin hem işlemlerin hızlandırılması, hem de kötü niyetli uygulamaların önlenmesi hususunda daha uygun olacağı düşünülmüştü. Bu amaçla TGEC komutu ile yeni bir uygulama geliştirilmiş, il müdürlüklerine tevkifat sorumluları tarafından iletilen Tevkifat Bildirim Cetvellerinin kontrolleri yapılarak, mutabakatı sağlandıktan sonra TGEC projesi talimatlarına göre tevkifat sorumlusu bilgilerinin bilgisayara yüklenmesi sağlanmıştır⁴⁷.

PL/1 yazılım dili ile kodlanan TEVK, TEVP ve bunların yerini alarak halen il müdürlüklerinde eski kayıtlar için kullanılmakta olan TGEC programları Z/OS ana makine üzerinde CICS uygulama sunucusunda çalışmaktadır.

3.4.4 TGEC programı

Tevkifat sorumlusuna ait bilgileri arşivleyerek kolay erişebilmelerini sağlamak ve tevkifat tahsilâtlarının hangi tevkifat sorumluna ait olduğunu tespit edebilmek amacıyla TGEC komutu ile giriş yapılan bu uygulama geliştirilmiştir. Bu uygulamada sadece tevkifat sorumlusu bilgileri yüklenmektedir. Ekranı TGEC komutu yazılıp ENTER tuşuna basıldığında aşağıdaki menü (Resim 3.11) gelir.

⁴⁷ 15.11.2001 tarih 2001/25 sayılı Genelge

Resim 3.11. TGEÇ projesi ana seçim ekranı

TGEÇ Programı ek birkaç görüntüleme ekranı dışında TEVK ve TEVP programlarının birleşimi şeklinde yazılmış, bu iki program ise uygulamadan kaldırılmıştır. 1, 2 ve 5 numaralı komutlarla yapılacak işlemler TEVK, 3 ve 4 komutları ile işlemler ise TEVP programını temel almıştır. Farklılık ise, artık tevkifat sorumlusu bilgilerinin bir arşiv numarası ile tutulması ve bu şekilde giriş yapılmasıdır. Tevkifat sorumlusu işlemleri altındaki tevkifat sorumlusu yükleme ve silme ekranları için öncelikle aşağıdaki arşiv bilgisi ile giriş (Resim 3.12) istenmektedir.

Resim 3.12. TGEÇ programı arşiv bilgisi giriş

Girilecek arşiv bilgisi kaynak/il/ilçe/dönem'den oluşmaktadır. Burada kaynak tevkifatın kaynak kodu olan 6'dır. İl üç karakterden oluşup her ilin kendi trafik kodunu içerir. İlçe iki karakterden oluşup bağlı olduğu ilçeyi kapsar. Bildirimin ait olduğu ay ve yıl yazılarak ENTER tuşuna basıldığında ekrana o ile bağlı olan bildirimin tevkifat sorumlusu giriş ya da silme menüsü gelmektedir.

Ancak dosyaların doğru arşivlenmesi gerekmektedir. Eğer ilçe ve dönem kodu değiştiyse il/ilçe tablosundan PF2 tuşu ile doğru ilçe kodu bulunarak girilmelidir.

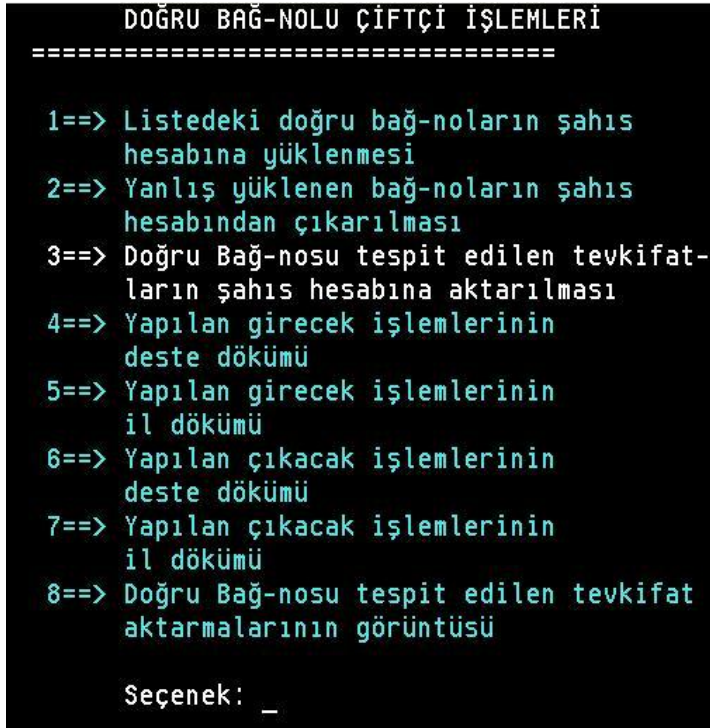
Tevkifat sorumlusu bilgisi TGEC komutu ile yüklendikten sonra bu bildirimde bulunan doğru BAGNO'lu ödemeler düzenlenecek, ödeme yükleme formu ile şahıs hesaplarına aktarılacaktır.

Tevkifat sorumlusu işlemleri

Uygulama komutu "4" yazarak ENTER tuşuna basıldığında tevkifat sorumlusu yükleme, tevkifat sorumlusu silme ve il-dönem , il-ilçe-dönem, adres , il-Vergi Sicil numarasına göre görüntüleme işlemlerinin ana menüsü gelir. tevkifat sorumlusu yükleme ve silme ekranları TEVK projesi ile aynı olup, farklı olarak tevkifat sorumlusu girişi yapılmadan önce arşiv bilgisinin sorulduğu ekran gelmesidir. Farklı parametre alan görüntüleme ekranları ise eklenmiştir.

Doğru BAGNO'ya sahip çiftçilerin işlemleri

Uygulama komutu "4" yazarak ENTER tuşuna basıldığında daha önce TEVP uygulamasında doğru BAGNO'lar ile yapılan şahıs hesabı işlemlerinin kullanılabileceği aşağıdaki ana menü (Resim 3.13) gelir.

Resim 3.13. İl ve dönem bazlı doğru BAGNO'ya sahip çiftçi işlemleri menüsü

TEVP programından farklı olarak şahıs hesabına yükleme işleminde ödemeler için arşiv bilgisi verilmiştir. Bu arşiv bilgisi bütün Bağ-Kur sistemindeki ödemelerde kullanılmıştır. Şahıs hesaplarında ödemenin arşiv bilgisi 9 karakterden oluşur. Bunlar;

Kaynak: 1 karakter olup, Tevkifat tahsilâtı için 6'dır.

İl: 2 karakter olup, her ilin kendi il trafik kodudur.

Deste: 3 karakter olup, tevkifat sorumlusu için verilen deste no ile anı olmalıdır.

Sıra: 3 karakter olup, 001'den başlayarak artan sırada devam etmelidir.

Menüdeki 4 – 8 arası uygulama komutu ile giriş yapılan ekranlar görüntülemeleri oluşturup TEVP programından farklılık oluşturmaktadır. Deste ve il parametreleri olarak yapılmış olan girecek ve çıkacak işlemlerinin görüntülenmesi sağlanır.

Tevkifat iade işlemleri ve iade iptal işlemleri

Uygulama komutu “3” ile Tevkifat İade İşlemi ve "4" ile Tevkifat İade İptal İşlemi ekranlarından il-tarih ve ad-soyada göre görüntüleme işlemlerinin yapılabileceği yeni bir menü ekranı gelir. Buradaki iade ve iade iptal işlemleri TEVP programının aynısıdır.

Çiftçi görüntüleme işlemleri (TEVK)

Uygulama komutu “4” yazarak ENTER tuşuna basıldığında çiftçi bilgilerinin BAGNO'su doğru ve hatalı olanlar için ayrı ayrı görüntüleme ekranları gelir. Bu kısımda TEVK programındaki görüntüleme ekranları ile aynıdır.

3.4.5 TGEC programı ile yaşanan sıkıntılar

TEVK ve TEVP daha sonra ise kullanılmaya başlanan TGEC programlarının sıkıntıları 4 ana başlık altında değerlendirilebilir.

Programın SGİM/SGM'de kullanılıyor oluşu

Tevkifat sorumluları kesinti yaptıkları çiftçilerin bilgileri ile listelerini ya SGİM/SGM'ye elden ya da protokol şartlarına uygun şekilde hazırlanmış disketler ile ulaştırmaktadır. Tevkifat işleminden sorumlu çalışanlar ise bu bilgileri TGEC programına yüklemektedirler. Aynı SGİM/SGM'ye bağlı bütün tevkifat sorumlularının gönderdikleri listeleri programa yüklemekle sorumlu olan çalışanlar için bu büyük bir yük durumundadır. Özellikle zirai ürün alımlarının yoğun olduğu aylarda ve tarımsal üretim ağırlıklı şehirlerde bu durum SGİM/SGM'ler açısından sorun teşkil etmektedir.

Hatalı çiftçi kayıtları

Tevkifat sorumluları çiftçilerden alım yaparken ad-soyad, BAGNO, baba adı, doğum yeri, doğum tarihi, adres ili ve ne kadar kesinti yaptıklarına dair bilgileri doğru olarak

SGK'ya bildirmeleri gerekmektedir. Birçok tevkifat sorumlusu bu bilgileri almadığı gibi yalnızca kişinin adı ve soyadını kayıt ettikleri görülmektedir.

BAGNO alınmayan ya da yanlış bildirilen çiftçilerin sistemde bulunamaması sonucu SGİM/SGM çalışanları, çiftçiler SGK'da kayıtlı ise doğru BAGNO yükleyerek güncelleme yapmaktadır. Yalnız birçok ismin yanlış olarak bildirilmesi bu işlemde yapılması engellemekte, kesilen tevkifat tutarının kişilerin prim borcundan düşülmesi sağlanamamaktadır. Bunun dışında aslında borçlu olmayan birçok kişiden de kesinti yapılmaktadır. Normalde kesilen bu paralar kişilerin hesabına iade edilmektedir. Yalnız kurum sigortalısı olmayan kişilerden yapılan kesintiler yanlış isim ile kayıtları alındığında sistemde de bulunamadığından iadeleri yapılamamaktadır. Bu şekilde tevkifat sistemi borçlu ya da borçsuz herkesten kesinti yapılan bir sistem olarak görünmekte ve doğru çalışmamaktadır.

Programın ana makine üzerinde çalışıyor oluşu

TGEC programı CICS ana makine üzerinde PL/1 kodu ile yazılmıştır. Programcılar yönünden, mevzuatsal ya da yazılımsal herhangi bir değişiklikte PL/1 koduna müdahale gerektirmektedir. PL/1 dili ise Kurumda halen kullanılıyor olsa da gitgide bu yazılımı kullanabilen sayısı azalmaktadır.

Ayrıca ana makinelere yüksek kira bedelleri ödenmektedir. Bu yüksek maliyetlerden dolayı Sosyal Güvenlik Bilgi İşlemi'nde de olduğu gibi birçok ana makine kullanan kurum açık sistemlere geçmeye çalışmaktadır[34]. Ana makine yapısında ne kadar sorgu çekilirse ya da kullanım olursa ona göre bir ücretlendirme söz konusudur. İl müdürlüklerince kullanılan TGEC programının da açık sistemde çalışmıyor oluşu kurum için dolaylı olarak kuruma ayrıca bir maliyet yüklemektedir. Ana makinede çalışıyor olmasının bir diğer dezavantajı günümüz görselliğe hitap eden renkli internet uygulamaları ya da fare tuşlanarak giriş yapılabilen ekranların mevcut olmadığı bir program olmasıdır. Program siyah ekranlar üzerinde kodlar girilerek kullanılabildiğinden SGİM/SGM'de çalışan personelin program kullanımını büyük ölçüde güçleştirmektedir.

Tevkifat sorumlusu tescili olmayıp, bildirim listesi bazlı kayıt alınması

TGEC programında tevkifat sorumlusunun bildirdiği listelere çiftçi bilgilerinin yüklemesi bildirim listesi bazında yapılmaktadır. Yani tevkifat sorumlularının tescili yapılmamakta ve bir tevkifat sorumlusu ne zaman alım yapar ve bildirim listesi verirse o tarihe yeni bir bildirim listesi açılmaktadır. Sistemde tevkifat sorumlusu tescili gibi bir kayıt tutulmadığından da geriye yönelik bir tevkifat sorumlusunun kimlerden hangi tarihlerde alım yaptığı ancak dönem ve çiftçi temelli görülebilmektedir.

TEVK programında arşiv numarası olmayıp TGEC’de böyle bir numaranın oluşturulması bildirim listesi temelli bir numara oluşturulması yönünden sisteme anlaşılabilirlik kazandırmıştır. Yalnız TGEC programında kullanılan arşiv numarası ile girilen bir tevkifat sorumlusu içinde her defasında bildirim dönemi ad(unvan), adres gibi bilgilerinin alınıp sisteme giriliyor olması yükleme işlemlerini uzatmaktadır.

Günümüze kadar tevkifat konusunda icra işlemi uygulanmasa da e-Kesinti Tebliği² ile listelerini bildiren ama ödeme yapmamış tevkifat sorumluları için icra işlemine başlanması kararlaştırılmıştır. Bu sistem de tevkifat sorumlusu yerine bildirim listesi temelli kayıt tuttuğundan herhangi bir icra işleminde her bildirim listesi için tevkifat sorumlularının icra takibinin başlatılması gerekliliğinin doğacak olması ayrı bir sorun teşkil edecektir.

4. YENİ GELİŞTİRİLEN E-KESİNTİ PROGRAMI

Kullanılan TGEC programının sorunların çözümünde yetersiz kalması sonucu, kurum içerisinde 2012 yılında yeni bir programın geliştirilmesi karar verilmiş ve e-Kesinti programının geliştirilmesi Tarımsal Kesinti Tebliği² çalışmaları ile eşzamanlı olarak yürütülmüştür. Bu program ile kesinti bildirim listelerinin kesinti yapmakla yükümlü gerçek ve tüzel kişilere verilecek kullanıcı kodu ve şifre ile çevrimiçi olarak SGK'ya bildirilmesi tahakkuklarının bankaya gönderilmesi ve kesinti tutarlarının sigortalıların hesaplarına otomatik olarak işlenmesi hedeflenmiştir. Program 2013 yılı mart ayında pilot illerde, temmuz ayında ise tüm Türkiye'de işleme açılmıştır. e-Kesinti programı ile birlikte TGEC programının kullanımı azalmıştır. Ekim ayından itibaren ise program yeni kayıt almayacak ve yalnızca e-Kesinti programı kullanılacaktır. e-Kesinti programının iş kuralları ve kullanımına ilişkin 02/07/2013 tarih 2013-27 sayılı Genelge ise Kurumun internet ve intranet sayfalarında yayınlanmıştır.

4.1 Programın Yazılım Yönü

e-Kesinti programı IBM'in geliştirdiği, kurumsal Java uygulamaları ve web hizmetleri tasarlamak için kullanılan, Eclipse tabanlı tasarım aracı RAD üzerinde geliştirilmiştir. Program Java programlama dili ile Struts 1 ve JPA kullanılarak geliştirilmiştir. JPA(Java Persistence Api), veritabanı tarafındaki tüm tabloların yazılım tarafında ki bir sınıfa denk gelmesi ve tüm işlemlerinin bu sınıf üzerinde yapılmasını sağlayan bir teknolojidir. JPA'nın bu özelliği sayesinde tablodaki kolonlar için karşılık gelen değişkenlerin Java sınıfları içerisine tek tek yazılması sorununu ortadan kaldırmaktadır. Ayrıca JPA Java nesneleri ve ilişkisel veritabanı arasındaki eşleşmeyi tanımlamak için Java dili ara veri için kod içine yazılan özel açıklamaları ve XML tanımlayıcılarının kullanımını desteklemektedir. [35].

Aynı zamanda yazılım geliştirilirken Struts sınıf kütüphanesi kullanılmıştır. Struts; MVC (model-view-controller) tasarım kalıbını temel alan, Java tabanlı web uygulamaları geliştirmek için kullanılan bir sınıf kütüphanesidir (framework).

Tanımdan da anlaşıldığı üzere Struts'ın yoğunlaştığı kısım yazılım geliştirme sürecinin daha organize bir şekilde olmasını sağlamaktır[36].

MVC tasarımı genelde büyük çaplı projelerde projenin kontrolünü kolaylaştırması, çalışacak kodların sınıflandırılması performans ve güvenliğin artırılması amacıyla kullanılmaktadır. Model altında işlemler gerçekleştirilirken, arayüz kısmında kullanıcılar tarafından görüntülenen ve iletişime geçilen sınıflar bulunmakta, kontrolörde ise veritabanı ile ilişkiler tanımlanarak işlemler yürütülmektedir[37].

Struts ve JPA kullanılarak internet ve intranet olmak üzere 2 ayrı proje şeklinde geliştirilen e-Kesinti uygulamasının yapısı şu şekildedir:

JPA teknolojisi gereği, veritabanında oluşturulan tablolar, proje içerisine sınıflar halinde otomatik alınmıştır. Tabloların sınıf hali olarak tanımlanabilecek Java sınıfları(entity) içinde sorgular yazılmış, sorguların veritabanı ile bağlantısı ise her Java sınıfı için ayrı olmak üzere JPA'nın yarattığı Java sınıfları (manager) içerisinde kurulmuştur.

Uygulama da görüntüleme ekranları için HTML kodlarının içine gömülen Java kodları olarak tanımlanabilecek JSP ekranları kullanılmıştır. JSP bir programlama dili değil, Java diline ait teknolojilerden bir tanesidir. Genellikle dinamik web siteleri geliştirmek için kullanılmaktadır. JSP, HTML kodlarının arasına yazılır ve sunucu (server) tarafındaki Java sınıfları ile birlikte çalışır[38]. Bunun yanında Javascript ve anlık değişikliklerin görülebilmesi için Ajax da kullanılmıştır.

JavaScript web sayfası hazırlayanlara etkileşimli ve dinamik sayfalar hazırlama imkânı veren bir betik dilidir. Javascript HTML kaynak kodları içerisine gömüldüğü ve bu sayede herhangi bir yazılım dili ile de çalışabildiğinden yaygın olarak kullanılmaktadır. Javascript ile hazırlanmış web sayfaları ancak JavaScript desteği veren web tarayıcıları ile görüntülenebilir[39]. Ajax ise, web sayfası güncellemelerinde sayfanın tamamı yerine istenilen belirli kısımların sunucuya gidip gelme işlemini sağlamaktadır. Bunu Javascript dilinde kullanılan XmlHttpRequest

nesnesi ile gerçekleştirir. XmlHttpRequest nesnesi sunucu istemci arasında sıkıştırılmış veri taşıdığından aynı anda yapılan işlemlerde daha fazla performans sağlamaktadır[40]. Örnek olarak e-Kesinti programı tevkifatçıların tescili yapılan ekranda il seçilince sayfa yeniden yüklenmeden ilçe ve bağlı olunan ünite diğer açılır pencerede görünmektedir. Aynı şekilde tevkifatçıların kullandığı internet uygulamasında kesinti işlemlerinin yapıldığı ekranda girilen her veri Ajax nesneleri kullanmaktadır. Görüntüleme ekranları ile veritabanı bağlantı işlemlerini tetikleyen Java sınıfları(action) yazılmıştır. Struts-config.xml dosyasında bu sınıfların tanımlaması yapılmış, sınıfın işlemleri bittikten sonra sayfanın yönlendirilmesi gereken JSP sayfaları ise Tiles-defs.xml dosyasına eklenmiştir.

JSP ekranlarındaki buton ya da linklere tıklandığında Java sınıflarına (action) yönlendirilerek işlemlerin bu sınıflarda yapılması sağlanmıştır. JSP sayfası herhangi bir içerik girişine sahipse bu içeriğin ön kontrollerinin sağlandığı form adı verilen sınıflar kullanılmıştır. Form sınıfların da örneğin TCKN/VKN (Vergi Kimlik Numarası) gibi form verilerinin doğru girilip girilmediği, alanların boş geçilmemesi gibi kontroller yapılmaktadır. Bu kontrol sınıfları Java sınıflarından (action) önce çalışmaktadır.

İnternet ve intranet uygulamaları iki ayrı proje olarak kodlanmıştır. İnternet uygulaması 4/b sigortalılık işlemlerinin yapıldığı Güvence adlı çalışma alanının (workspace) altında kodlanmıştır. İnternet uygulaması için ise ayrı bir çalışma alanı açılmıştır. Gerçek ortamda biri internet diğeri intranette çalışmak üzere ayrılmış 2 ayrı uygulama sunucusunda çalışmaktadır.

4.2 Programda Kullanılan Tablolar

e-Kesinti programının kullandığı tabloların özellikleri aşağıda gösterilmiştir. Name alanı tabloda bulunan kolon isimlerini, type alanı kolonun veri tipini, length veri tipi boyutunu ve Nulls alanı ise veri girişinde kolonun null olarak doldurulmak istenip istenmediğini göstermektedir.

Guvence şeması altındaki Tevkifat_Kullanıcı tablosu, tevkifatçı tescili sırasındaki kayıtları tutar. Kull_Id tevkifatçının sisteme girişini sağlayacak kullanıcı kodudur. Diğer alanlar tevkifatçı tescil yapılırken ekrandan girilen bilgileri ifade etmektedir.

Çizelge 4.1. Guvence.Tevkifat_Kullanici tablosu kolon isim ve tipleri

Name	Type	Length	Scale	Nulls
KULL_ID	VARCHAR	30		N
SIFRE	VARCHAR	40		N
VERGI_NO	VARCHAR	11		Y
ISYERI_NO	VARCHAR	40		Y
TC_NO	VARCHAR	11		Y
DURUM	SMALLINT	2		Y
IL	SMALLINT	2		Y
ILCE	SMALLINT	2		Y
AD_UNVAN	VARCHAR	50		Y
VERGI_DAI_AD	VARCHAR	50		Y
ISY_ADR	VARCHAR	300		Y
ISY_IL	SMALLINT	2		Y
ISY_ILCE	SMALLINT	2		Y
ISY_TEL	VARCHAR	10		Y
ISY_GSM	VARCHAR	10		Y
ISY_FAX	VARCHAR	10		Y
ISY_EPOSTA	VARCHAR	100		Y
TALEP_TAR	INTEGER	4		Y
VARIDE_NO	VARCHAR	20		Y
SIF_TC_NO	VARCHAR	11		Y
SIF_AD_UNVAN	VARCHAR	50		Y
SIF_ADR	VARCHAR	300		Y
SIF_IL	SMALLINT	2		Y
SIF_ILCE	SMALLINT	2		Y
SIF_GSM	VARCHAR	10		Y
SIF_EPOSTA	VARCHAR	100		Y
SIRA	INTEGER	4		N
UNITE	VARCHAR	10		N

Guvence şeması altındaki Tevkifat_Uretici tablosu çiftçi bilgilerinin kayıtlarını tutar.

Çizelge 4.2. Guvence.Tevkifat_Uretici tablosu kolon isim ve tipleri

Name	Type	Length	Scale	Nulls
TC_NO	VARCHAR	11		N
BAG_NO	VARCHAR	10		Y
AD	VARCHAR	50		Y
SOYAD	VARCHAR	50		Y
TELEFON	DECIMAL	15		Y
GSM	DECIMAL	15		Y
ADRES	VARCHAR	512		Y

Guvence şeması altındaki Tevkifat_Muafiyet tablosu, SGİM/SGM'ye başvurarak süreli ya da süresiz muafiyet belgesi alanların kayıtlarını tutmaktadır.

Çizelge 4.3. Guvence.Tevkifat_Muafiyet tablosu kolon isim ve tipleri

Name	Type	Length	Scale	Nulls
TC_NO	VARCHAR	11		N
BAG_NO	VARCHAR	10		Y
MUAF_NO	VARCHAR	20		N
TALEP_TAR	INTEGER	4		Y
VARIDE_NO	VARCHAR	20		Y
BAS_TAR	INTEGER	4		Y
BIT_TAR	INTEGER	4		Y
DURUM	SMALLINT	2		Y

Guvence şeması altındaki Tevkifat_Bildirge tablosu, tevkifatçıların bildirim listelerinin kayıtlarını tutar. Ödeme ve tevkifat tutarları bildirim listesindeki toplam tutarları ifade etmektedir. Bildirge_id ve bildirge_no alanları o bildirge numarası için kayıtlı numarayı ifade etmekte ve Tevkifat_Detay tablosu ile komşu anahtar ilişkisi bulunmaktadır.

Çizelge 4.4. Guvence.Tevkifat_Bildirge tablosu kolon isim ve tipleri

Name	Type	Length	Scale	Nulls
BILDIRGE_ID	DECIMAL	20		N
BILDIRGE_NO	VARCHAR	18		N
KULL_ID	VARCHAR	30		N
DONEM	INTEGER	4		Y
SON_ODEME_TAR	INTEGER	4		Y
ODEME_TUTAR	DECIMAL	18	2	Y
TEVKIFAT_TUTAR	DECIMAL	18	2	Y
DURUM	SMALLINT	2		Y
TAHAKKUK_ID	DECIMAL	20		Y
DTTM	TIMESTAMP	10	6	Y
IPTAL_MODU	SMALLINT	2		Y
TUR	VARCHAR	5		Y
REF_ID	DECIMAL	20		N
MDTTM	TIMESTAMP	10	6	Y

Guvence şeması altındaki Tevkifat_Detay tablosu, bildirge_id ile tutulan bildirge listesinin detay bilgilerini tutmaktadır. Aynı bildirge_id için birden fazla çiftçi bilgisi içeren kayıtlar tutulmaktadır.

Çizelge 4.5. Guvence.Tevkifat_Detay tablosu kolon isim ve tipleri

Name	Type	Length	Scale	Nulls
BILDIRGE_DETAY_ID	DECIMAL	20		N
BILDIRGE_ID	DECIMAL	20		N
TC_NO	VARCHAR	11		N
BAG_NO	VARCHAR	10		Y
IL	VARCHAR	3		Y
ILCE	VARCHAR	2		Y
ODEME_TUTAR	DECIMAL	18	2	Y
TEVKIFAT_TUTAR	DECIMAL	18	2	Y
MAKB_SER_NO	VARCHAR	10		Y
MAKB_NO	VARCHAR	10		Y
MAKBUZ_TAR	INTEGER	4		Y
MUSTEHAKLIK	SMALLINT	2		Y
BORC	DECIMAL	18	2	Y
DURUM	VARCHAR	1		Y
REF_ID	DECIMAL	20		N

Guvence şeması altındaki Tevkifat_Emanet_Bildirge tablosu, tevkifatçıya ait bildirge listelerindeki emanet hesabına alınan kayıtları tutmaktadır.

Çizelge 4.6. Guvence.Tevkifat_Emanet_Bildirge tablosu kolon isim ve tipleri

Name	Type	Length	Scale	Nulls
BILDIRGE_ID	DECIMAL	20		N
BILDIRGE_NO	VARCHAR	18		N
KULL_ID	VARCHAR	30		N
DONEM	INTEGER	4		Y
SON_ODEME_TAR	INTEGER	4		Y
ODEME_TUTAR	DECIMAL	18	2	Y
TEVKIFAT_TUTAR	DECIMAL	18	2	Y
DURUM	SMALLINT	2		Y
TAHAKKUK_ID	DECIMAL	20		Y
DTTM	TIMESTAMP	10	6	Y

4.3 E-Kesinti Programı İş Kuralları

Yazılımı gerçekleştirilen e-Kesinti programı, Kurum personelinin kullandığı intranet uygulama işlemleri, tarımsal kesinti yapan kuruluşların kullandığı internete açık uygulama işlemleri, muhasebe tahakkuk ve tahsilat işlemleri ve GİB'den web servis alınması işlemleri olarak 4 ayrı kısımda incelenecektir.

4.3.1 Kurum personelinin kullandığı intranet uygulama işlemleri

İl müdürlüklerindeki kurum personeli, kurumun intraneti üzerinden ulaşabilecekleri, kurumun bütün uygulamalarında kullanılan kullanıcı adı olarak kurum sicil numarası ve şifre olarak ise MEYES programında oluşturduğu şifre ile 4/b sigortalama işlemlerinin yapıldığı Güvence uygulamasından Tarımsal Kesinti İşlemlerini yapabilmektedir. Bu uygulamada Tarımsal Kesinti İşlemlerini yapabilmek için kurum personelinin öncelikle Güvence programı için, daha sonra ise Tarımsal Kesinti İşlemleri menüsü (Resim 4.1) için Bilgi İşlem Yetki Servisinden yetki almaları gerekmektedir.

Yetkili Personel Paneli →	
Tarımsal Kesinti İşlemleri	Tescil ve Şifre İşlemleri →
Vedop →	Kesinti Sorgulama
SGDP İşlemleri →	Muafiyet Belgesi İşlemleri →
Kullanıcı İşlemleri →	Kesinti Bildirim Listesi Görüntüleme →
Yetkilendirme İşlemleri →	Borç Bildirim İşlemleri →
6322 İhya İşlemleri →	Raporlama İşlemleri
Test Eşitleme	

Resim 4.1. Güvence içindeki tarımsal kesinti işlemleri menüsü

Tescil ve şifre işlemlerinde kesinti sorumlularının tescilleri ve tescil güncellemeleri gibi işlemler yapılabilir. Kurum personeli kesinti sorgulama ekranından, tarım sigortalısı, emekli veya sigortalı olma, muafiyet belgesinin olması, taksitlendirilmiş

ve düzenli ödenen prim borçların dışında prim borcunun bulunması gibi durumlarını sorgulayarak kişiden kesinti yapılıp yapılamayacağını görebilmektedir. Belli kriterlere uygun olmak koşulu ile kişilere süreli ya da süresiz muafiyet belgesi düzenlenebilmektedir. Kendi SGİM/SGM'sinde kayıtlı olan kesinti sorumlusu kuruluşların VKN, kesinti bildirim sıra numarası ve kesinti yapılan kişilerinde TCKN'ye göre görüntüleme işlemleri yapılabilmektedir. Ayrıca sms ve e-posta ile borç bildirim, ayrıntılı raporlama işlemleri de yapılabilmektedir.

Tescil ve şifre işlemleri

Kesinti yapabilmek için gerçek veya tüzel kişiler SGİM/SGM'ye gerekli belgelerle (EK-2) yazılı olarak başvururlar. Bu belgelere göre yapılacak tescil işleminden sonra ilgiliye kullanıcı kodu ile şifre teslim edilir. Kullanıcı kodu kesinti sorumlusu sicil numarasıdır. Ayrıca karşılığında tarımsal kesinti şifre teslim sözleşmesi/tutanağı imzalatılır. Tescil sırasında aşağıdaki veriler (Resim 4.2) girilerek tescil işlemi gerçekleştirilir. SGİM/SGM çalışanları bilgileri girmeden uygulama TCKN ile KPS (Kimlik Paylaşım Sistemi) web servisinden ve VKN ile ise GİB web servisinden kontrol yaparak tevkifatçının kimlik ve vergi kaydı bilgilerinin doğruluğunu teyit etmektedir. Tescili yapılan kesinti sorumlularına 12 haneli kesinti sorumlusu sicil numarası üretilir. Sicil numarasının ilk 7 rakamı “kesinti sorumlusunun faaliyet gösterdiği Kurum ünitesinin kodu, sonraki rakamları ise sıralı sicil numarası” şeklindedir.

Örnek: 066112000001 (Ankara - Haymana SGM - Tescil edilen 1 nolu kesinti sorumlusu)

Yeni Tescil	
* Tc Kimlik No	
*Vergi Kimlik No	
*Ünite / SGM	Seçiniz Seçiniz ▼
*Adı-Soyadı/Ünvanı	
*Vergi Dairesi Adı	
*İşyeri Adresi	
*İl - İlçe	Seçiniz ▼ ▼
İşyeri Telefon Numarası	
Cep Telefonu Numarası	
Fax Numarası	
E-Posta Adresi	
*Talep Tarihi	
*Varide Numarası	
ŞİFREYİ TESLİM ALAN KİŞİNİN :	
*Tc Kimlik No	Tescil & Memis Kontrol Et
*Adı-Soyadı	
*Adresi	
*İl - İlçe	Seçiniz ▼ ▼
Cep Telefonu Numarası	
E-posta Adresi	
Gönder	

Resim 4.2. e-Kesinti tescil giriş ekranı

Yukarıda belirtilen bilgiler tescil ekranına girildiği zaman ekrandaki 'kaydet' butonuna tıklanır ve kesinti sorumlusuna ait kullanıcı kodu oluşturulur. Kullanıcı kodu kesinti sorumlusu sicil numarasıdır. 'Şifre oluştur' butonu tıklanınca o kullanıcı koduna ait geçici bir şifre üretilir. Bu şifre geçici olup kesinti sorumlusu tarafından değiştirilmeden hiçbir işlem yapılamaz. Oluşturulan şifre sistemden alınacak şifre teslim tutanağı ile imza karşılığında yazılı olarak bildirilir.

Kesinti sorumlusuna ait bilgilerde değişiklik ve güncelleme yapılabilir. Eğer kesinti sorumlusu başka bir SGİM/SGM yetki alanına taşınırsa, kesinti sorumlusunun ünitesi güncellenebilir. Güncelleme işlemi, “Tescil ve şifre güncelleme” paneli aracılığı ile yapılır. Güncelleme işlemi yapıldığında kesinti sorumlusu sicil numarası değişmeyecek ancak yeniden geçici şifre verileceğinden bu şifre kesinti sorumlusu tarafından değiştirilmeden işlem yapılamayacaktır. Üniteler tarafından yanlış ve yersiz yapıldığı tespit edilen kesinti sorumlusu tescilleri, herhangi bir bildirim yapılmadığı sürece “Tescil İptal” paneli aracılığı ile iptal edebilmektedir.

Kesinti sorgulama

Belirlenen bölüme TCKN yazılır ve “Sorgulama Yap” butonuna basılır (Resim 4.3). Girilen veriler sonucunda program tescil tablosuna, borç tablosuna, muafiyet tablosuna, taksit tablosuna giderek sorgulama yapar. Kesinti yapılabilmesi için kişinin, 4/b tarım sigortalısı olması, taksitlendirilmiş ve düzenli ödenen prim borçların dışında prim borcunun bulunması muafiyet kapsamında olmaması gerekmektedir. Sorgulama sonucunda muaccel hale gelmiş borçlar kesintiye esas borç olarak ekrana getirilir.

Örnek: 12.6.2012 tarihinde satılan bir ürün için 2012 Nisan ayı sonu itibarıyla borçlar dahil edilecek ama gecikme zammı 12.6.2012 tarihine kadar hesaplanacaktır.

Tarımsal Kesinti Sorgulama	
Tc Kimlik No	
Gönder	

Resim 4.3. Tarımsal kesinti sorgulama ekranı

Sorgu sonucunda ekrana iki çıktı verilir.

- 1- Kesintiye esas toplam borç tutarı: TL dir.
- 2- T.C. Kimlik Nolu.....kişiden kesinti yapılamaz. (Kesinti yapılamama nedeni yazılmaktadır.)

Kesinti muafiyet belgesi düzenleme

Bu menüde kesinti yapılmaması gerekenler için oluşturulacak muafiyet belgesi işlemleri yapılır. Muafiyet belgesi 2 çeşit oluşturulabilir. Yazılı olarak alınan talep belgesine istinaden TCKN ile KPS'den ya da Kurum tescil tablolarında sorgulama yapılır ve aşağıdaki bilgileri (Resim 4.4) otomatik olarak ekrana getirilir. Talep tarihi ve varide numarası yazılır. Kayıt onaylandığı takdirde ekteki kesinti muafiyet belgesindeki alanlar girilen bilgiler doğrultusunda otomatik olarak oluşturulur. Muafiyet belgesini kaydet butonu tıklanınca işlem tamamlanır. Oluşturulan kesinti muafiyet belgelerinin yazıcıdan çıktısı alınarak imzalanır. Ayrıca oluşturulan kesinti muafiyet belgeleri bir tabloda tutularak kesinti sorgulama sırasında bu tablodan sorgulama yapılır. Muafiyet belgelerinin örneği EK-3'te mevcuttur.

Süresiz kesinti muafiyet belgesi düzenleme

Süresiz Muafiyet Belgesi Düzenleme	
Tc Kimlik No	:
Adı-Soyadı	:
Talep Tarihi	:
*Varide Numarası	:
Adres	:
Cep Telefonu Numarası	:
Gönder	

Resim 4.4. Süresiz muafiyet belgesi düzenleme ekranı

Süresiz muafiyet belgesi kendisinden kesinti yapılma ihtimali olmayan kişiler için düzenlenecektir. Düzenlenen muafiyet belgesinin iptal edilme imkanı bulunmaktadır. Oluşturulan muafiyet belgesine yıl ve sıra numarasından ibaret bir muafiyet belgesi sıra numarası sistem tarafından otomatik olarak oluşturulur (2012/1 gibi).

Sürelî kesinti muafiyet belgesi düzenleme

Sürelî Kesinti Muafiyet belgesi Kurum personeli tarafından tespit edilecek 12 aylık dönemi kapsayan bir kesinti muafiyet belgesidir. Süresiz kesinti muafiyet belgesinden farklı olarak başlangıç ve bitiş tarihi girilmesi zorunludur.

Kesinti muafiyet belgesi görüntüleme / iptal

Bu menüde Kurum tarafından verilen kesinti muafiyet belgeleri görüntülenir. TCKN veya BAGNO ile sorgulama yapılır. Daha önce muafiyet belgesi verilmiş ise görüntülenir. Ekranın altında ‘‘Yazdır’’ ve ‘‘İptal’’ butonları bulunur. Görüntülenen muafiyet belgesi istenir ise yazdırılır istenir ise iptal edilebilir.

Kesinti bildirim listesi görüntüleme

Tevkifatçılar tarafından onaylanıp gönderilen kesinti bildirim listeleri tüm SGİM/SGM kullanıcıları tarafından görüntülenebilir. Görüntüleme aşağıdaki seçenekler aracılığı ile yapılabilir. Eğer bildirim listesinde belirtilen tutar ödenmiş ise yeşil yazı ile ödenmemiş ise kırmızı yazı ile bilgiler ekrana getirilir. Ayrıca ödeme bilgisinin bulunduğu kutucuk işaretlenir.

Tarih sıralı görüntüleme

Bu menüde SGİM/SGM yetki alanındaki kesinti sorumluları tarafından gönderilen bildirim listeleri tarih sırasına göre görüntülenir. Takvimden tarih aralığı seçme imkanı vardır. Tarih aralığı seçilmez ise tüm listeler tarih sıralı görüntülenir. Her SGİM/SGM kendisine ait listeleri görüntüleyebilir. Sorgulama (Resim 4.4) sonucunda görüntüleme aşağıdaki şekilde yapılır (Resim 4.5).

Tarih Sıralı Sorgulama	
Başlangıç Tarihi	:
Bitiş Tarihi	:
Ünite / SGM	Seçiniz İl Müdürlüğü
Gönder	

Resim 4.5. Tarih sıralı görüntülemek için sorgulama ekranı

Kesinti Bildirim Listesi Tarih Aralığı ile Görüntüleme							
Tarih aralığı: 201301 - 201309							
Dönem	K.S.Sicil No	Ad/Soyad-Ünvan	Ünite	Bildirim List.No	Kesinti Tutar	Ödeme Durumu	Detay/Döküm
201303	066100100001	test	ANKARA SOSYAL GÜVENLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ	066100120130300001	0,45	Ödeme Yapılmadı	Detay Gör - Döküm al

Resim 4.6. Tarih sıralı görüntüleme ekranı

Vergi kimlik numarası ile görüntüleme

Bu menüde girilen TCKN/VKN ile sorgulama yapılır. Sorgulanan TCKN/VKN ile faaliyet gösteren tüm kesinti sorumlularının tüm listeleri dönem ve tarih sıralı görüntülenir. Takvimden dönem seçerek sorgulama yapılır. En fazla bir yıllık dönem seçilebilir.

Kesinti bildirim listesi sıra numarasından görüntüleme

Bu menüde ekrana yazılan Kesinti Bildirim Listesi sıra numarası ile yapılan sorgulama sonucu görüntülenir.

Üretici TCKN ile görüntüleme

Bu menüden üretici TCKN ile sorgulama yapıldığında o üreticiden yapılan Türkiye genelindeki tüm kesintiler tarih sıralı olarak görüntülenir. Takvimden tarih aralığı seçme imkanı vardır. Tarih seçilmez ise tüm listeler tarih sıralı görüntülenir.

Borç bildirim işlemleri

Bu menüde Kuruma gönderilmiş ancak kesinti tutarı bankaya yatırılmamış bildirim listeleri görüntülenir. Bu görüntüleme işlemi tevkifatçının bağlı bulunduğu SĞİM/SGM'ler bazında yapılır. SĞİM/SGM süpervizörlerine verilecek yetki ile kullanıcının profili belirlenir. İl müdürlüğü kullanıcısı ve sosyal güvenlik merkezi kullanıcısı olmak üzere 2 kullanıcı profili vardır. SGM'lerde çalışanlar sadece kendilerine bağlı tevkifatçıların bildirim listesini görüntüleyip borç bildirim SMS'si gönderebilir, il müdürlüğü kullanıcıları ise o ilde faaliyet gösteren tüm tevkifatçıların bildirim listelerini görüntüleyip borç bildirim SMS'si gönderebilir. İstendiğinde SMS çıktısının yazıcıdan alınma imkânı vardır.

Raporlama işlemleri

Bu menüde e-Kesinti programına ait istatistiki bilgileri içeren rapor alma imkanı vardır. Her kullanıcı ait olduğu birimin raporunu alabilir. Merkez kullanıcıları tüm Türkiye için rapor alabilir. Raporlama ekranındaki bölümler kullanıcı aracılığı ile isteğe bağlı ve seçenekli olarak girilerek rapor oluşturulur. Örneğin kişi tarih ya da dönem aralığı seçerek tüm Türkiye'de ya da aşağıdaki ünite, durum kriterlerine uygun raporları çekebilir.

Çizelge 4.7. e-Kesinti raporlama kriterleri

Tarih	Ünite	Durum	Sayı	Kesinti Tutarı
Tarih aralığı	Türkiye	Tümü	Tümü	Toplam
Dönem aralığı	İl bazlı	Ödenmemiş	Tevkifatçı sayısı	Tevkifatçı tutarı
	SĞİM bazlı	Ödenmiş	Bildirim listesi sayısı	Bildirim listesi tutarı
	SGM bazlı	Sms gönderilme	Emanet hesap sayısı	
		E-posta gönderilme		

4.3.2 Tevkifatçıların kullandığı internete açık uygulama işlemleri

Kurum personeli tarafından SGİM/SGM'de tescili yapılan tarımsal kesinti sorumlusu, öncelikle aldığı kullanıcı koduyla sisteme giriş yaptıktan sonra geçici şifresini güncellemesi gerekmektedir. Daha sonra her ay çiftçilerden aldıkları ürünlerden kestikleri tutarları ve ayrıntı bilgilerinin bulunduğu bildirim listelerini göndermeleri gerekmektedir. Bu internet uygulamasında kesinti sorumluları gönderdikleri bildirim listelerini görüntüleyebilmekte, şifre işlemlerini ve raporlama işlemlerini yapabilmektedir. Resim 4.7 e-Kesinti internet uygulamasının giriş kısmını gösterirken, Resim 4.8 ana menüleri göstermektedir.

Resim 4.7. e-Kesinti internet giriş ekranı

Resim 4.8. e-Kesinti programı tarımsal kesinti sorumluları internet menüsü

Kesinti sorgulama ve bildirim listesi düzenle/gönder

Belirlenen bölüme TCKN veya BAGNO yazılır ve “Sorgulama Yap” butonuna basılır (Resim 4.9). Girilen veriler sonucunda program tescil tablosuna, borç

tablosuna, muafiyet tablosuna, taksit tablosuna giderek sorgulama yapar. Kesinti yapılabilmesi için kişinin, 4/b tarım sigortalısı olması, taksitlendirilmiş ve düzenli ödenen prim borçların dışında prim borcunun bulunması⁴⁸ muafiyet kapsamında olmaması gerekmektedir.

Üretici T.C. Kimlik No. []

Ürün Alım Tarihi []

Kesinti İçin Sorgulama Yap : ☒

Alım Önceden Gerçekleşti Kesinti Yükle : ☐

ARA

%0.67 (2/300)

Kayıt Görüntüleme Modu Kayıt Ekleme Modu

No	T.C. Kimlik No.	Adı	Soyadı	Bağ- Kur No.	Kesinti Tarihi	Ürün Alım Bedeli	Kesinti Tutarı	Sigortalılık Durumu	Güncelle	Sil
1	[]	[]	[]	[]	01.12.2012	234,00	2,34	[]	[]	[]
2	[]	[]	[]	[]	01.12.2012	232,00	2,32	[]	[]	[]

1 to 2 of 2 rows

Kesinti Bildirim Listesi No: 066112020121200002

Yenile Listeyi Yazdır Listeyi İptal Et Listeyi Muhasebeleştir

Resim 4.9. e-Kesinti tevkifat sorumlularının bildirim listesi oluşturdukları ekran

Kesinti yapılması gerekiyorsa kesinti ekle butonuna tıklayınca TCKN ile KPS'den ya da Kurum tescil tablolarında sorgulama yapılır ve Kesinti Bildirim Listesinde istenen bilgileri otomatik olarak belgeye getirilir. Ayrıca yapılan kesinti tutarı Tarımsal Kesinti Bildirim Listesindeki (EK-1) kesinti tutarı bölümüne yansıtılır. Kesinti Ekle butonuna basıldıktan sonra eklenen kayıtlar ekranın alt yarısında oluşturulacak Kesinti Bildirim Listesinde görüntülenir. Kesinti bildirim listesinde her bildirimin karşısında düzeltme/iptal butonu bulunur. İstenildiği zaman girilen kayıtlar düzeltme/iptal yapılabilir. Liste üzerinde kaydet butonu bulunur. İstendiği zaman bu

⁴⁸ Muaccel hale gelmiş borç: Sorgulama yapılan aydan bir önceki ayın sonu itibarıyla. Örnek: 12.6.2012 tarihinde satılan bir ürün için 2012 Mayıs ayı sonu itibarıyla borçlar dahil edilecektir.

buton aracılığı ile Kesinti Bildirim Listesine girilen bilgiler kaydedilir. Kaydet butonuna basılınca Kesinti Bildirim Listesine sıra numarası verilir. Sıra numarası; İl Kodu- SGM Kodu-Tarih ve 4 Haneli Sıra Numarasından oluşur. (Örnek: Ankara - Haymana SGM - 2012 yılının birinci kesinti bildirim listesi için oluşturulan numara: 0614230520120001).

Kaydet butonun yanında gönder butonu bulunur. Gönder butonuna tıklanınca gönderme işleminin onaylanması sonucu bildirim listesi ilgili olduğu SGM/SGM'nin Kesinti Bildirim Listesi Görüntüleme ekranına düşer. Gönderilen listeler iptal edilemez. Gönderilen kesinti bildirim listesinin yazıcıdan çıktısını alma imkanı bulunur. Ayrıca; gönderilen kesinti bildirim listesinde ödenmesi gereken toplam tutara ait tahakkuk fişi üretilir (EK-4) ve yazıcıdan çıktısının alınma imkanı bulunur.

Kesinti bildirim listesi görüntüleme

Bu menüde daha önceden gönderilen kesinti bildim listelerinin görüntüleme ve döküm alma işlemleri yapılır.

Kesinti Bildirim Listesi Sıra Numarası İle Görüntüleme: Tevkifatçı daha önce oluşturduğu Kesinti Bildirim Listesinin sıra numarası ile görüntüleme işlemi yapılabilir.

Kesinti Bildirim Listesi Döneminden Görüntüleme: Seçilen dönem (Yıl/Ay) görüntülenir ya da tüm listeler görüntülenir.

Üretici TCKN İle Görüntüleme: Buradan TCKN ile sorgulama yapıldığında tevkifatçı, sorgulanan üretici hakkında ve kendisi tarafından yapılan tüm kesintileri tarih sıralı olarak görebilir.

VKN İle Görüntüleme: Buradan VKN ile sorgulama yapıldığında bu VKN'ye sahip tevkifatçının SGK'ya göndermiş olduğu tüm kesinti bildirim listeleri tarih sıralı listelenir. Her tevkifatçı kendisine ait bilgileri listeleyebilir.

Emanet Hesaba Alınan Kesinti Tutarları: Bu menüden kesinti yapılması gerekmediği halde kesinti yapılan ve kesinti tutarı emanete alınan üreticilerin bilgileri görüntülenir. TCKN veya BAGNO ile sorgulama yapılır. Takvimden dönem aralığı seçme imkânı vardır. Dönem seçilmez ise sorgulanan kişiye ait yapılan tüm yersiz kesintiler ekrana getirilir. Anılan bilgiler kesinti bildirim listesi formatında görüntülenir.

Kesinti muafiyet belgesi görüntüleme

Bu menüde Kurum tarafından verilen kesinti muafiyet belgeleri görüntülenir. TCKN veya BAGNO ile sorgulama yapılır. Daha önce muafiyet belgesi verilmiş ise görüntülenir. Döküm alınamaz.

Emanet hesap işlemleri

Yapılan sorgulama sonucunda kesinti yapılması gerekmediği halde her ne sebeple olursa olsun kesinti yapılmış ise kesinti tutarlarının emanet hesaba alınması için emanet kesinti bildirim listesi ile Kuruma bildirilmesi sağlanmaktadır.

Sorgulama olmadan yapılmış kesintiler için menüden emanet hesap kesinti bildirim listesi oluşturulur. Kesinti ekle butonuna tıklayınca TCKN ile KPS ya da Kurum tescil tablolarında sorgulama yapılır ve Emanet Kesinti Bildirim Listesinde istenen bilgileri otomatik olarak belgeye getirilir. Ayrıca yapılan kesinti tutarı Emanet Hesap Kesinti Bildirim Listesindeki kesinti tutarı bölümüne yansıtılır. Kesinti Ekle butonuna basıldıktan sonra eklenen kayıtlar ekranın alt yarısında oluşturulacak Kesinti Bildirim Listesinde görüntülenir. Kesinti bildirim listesinde her bildirimin karşısında düzeltme/iptal butonu bulunur. İstenildiği zaman girilen kayıtlar düzeltme/iptal yapılabilir. Liste üzerinde kaydet butonu bulunur. İstendiği zaman bu

buton aracılığı ile Kesinti Bildirim Listesine girilen bilgiler kaydedilir. Kaydet butonuna basılınca Kesinti Bildirim Listesine sıra numarası verilir. Sıra numarası; İl Kodu - SGM Kodu-Tarih ve 4 Haneli Sıra Numarasından oluşur. Sıra numarasının ilk harfi 9 dir. (Örnek: Ankara - Haymana SGM - 2012 yılının birinci emanet hesap tarımsal kesinti bildirim listesi için oluşturulan numara: 0614230520129001).

Kaydet butonun yanında gönder butonu bulunur. Gönder butonuna tıklanınca işlemi onaylamanın sonucunda bildirim listesi ilgili olduğu SGİM/SGM'nin Kesinti Bildirim Listesi Görüntüleme ekranına düşer ve "Emanet Hesaba Alınan Kesinti Tutarları" alt menüsünden görüntülenebilir. Gönderilen kesinti bildirim listesinin yazıcıdan çıktısını alma imkanı bulunur. Ayrıca, gönderilen kesinti bildirim listesinde ödenmesi gereken toplam tutara ait tahakkuk fişi üretilir (EK-4) ve yazıcıdan çıktısının alınma imkanı bulunur.

4.3.3 Muhasebe tahakkuk ve tahsilat işlemleri

e-Kesinti programında muhasebe işlemleri Kurum muhasebe programı (MOSİP) üzerinden gerçekleşmektedir. e-Kesinti programında bildirim listesine bir ay içinde yapılan alımlar için girilen kayıtlar tamamlandıktan sonra liste muhasebeleştirilir. Yapılan bu bildirim kesinti sorumlusunun faaliyet gösterdiği yerdeki Kurum ünitesinin görüntüleme ekranına düşer. Ayrıca muhasebeleşen kayıtlar için bankaya tahakkuk bilgisi gönderilir. Kesinti sorumluları tarafından muhasebeleştirilen bu bildirim listeleri için program tarafından oluşturulan tahakkuk fişi (EK-4) alınır. Bankada (Ziraat Bankası) on-line MOSİP tahsilatları/tarımsal kesinti (tevkifat primleri) menüsünden 12 rakamlı kesinti sorumlusu sicil numarası ile tahakkuk sorgulaması yapılarak tahsilatı yapılır. Kesinti tutarları, yapılan tahsilattan sonra sistem tarafından bildirim listesinde kayıtlı bulunan 4/b tarım sigortalılarının ödemeler listesine kesinti tarihi itibarıyla (26) MOSİP kaynak kodu ile otomatik olarak işlenir.

Kesinti yapılan üretici 4/b tarım sigortalısı değil ise emanet hesaba alınır ve kesinti yapılanın talebi halinde SGİM/SGM çalışanlarınca MOSİP sistemi üzerinden iade

edilir. Muhasebe birimlerince gelir saymanlığı emanetinde bulunan bu tutarlar, MOSİP sisteminden TCKN ile anlaşmalı bankalara ödeme emri gönderilmek suretiyle iade işlemi gerçekleştirilir. e-Kesinti programı aracılığı ile gönderilen kesinti bildirim listelerine ait tahakkuk tutarları ödendiği zaman yapılan kesinti tutarları; kesinti yapılan üreticinin 4/b tarım sigortalısı olması halinde sigortalının ödemeler listesine kesinti tarihi itibarıyla (26) MOSİP kaynak kodu ile işlenir.

Kesinti bildirim listesi tahakkuk tutarı ödenmemiş olsa dahi, ait olduğu ayı takip eden ayın son gününde 4/b tarım sigortalılarının ödemeler listesine kesinti tarihi itibarıyla ve program tarafından otomatik olarak (26) MOSİP kaynak kodu ile işlenmekle birlikte, kesinti sorumluları hakkında icra takibi başlatılır²⁹.

4.3.4 Gelir İdaresi Başkanlığı ile web servis işlemleri

Web servisi, XML mesajlaşma tabanlı bir sistem entegrasyon yöntemidir. W3C tarafından yapılan resmi tanımıyla web servisi, bilgisayarlar arasında ağ üzerinden etkileşimi ve uyumluluğu sağlayacak yazılım sistemidir. Günümüzde birbiriyle haberleşecek sistemleri gerçekleştirmek için en çok tercih edilen yöntem web servisidir[41].

Web servisi, XML tabanlı mesajlaşmayı esas alır. Bu nedenle, eski entegrasyon sistemlerinin aksine, haberleşecek sistemlerin birbirlerinden haberdar olması veya platformlarının uyumlu olması gerekmez. Örneğin, Java ile geliştirilmiş ve UNIX sistem üzerinde çalışan bir uygulama ile .Net ile geliştirilmiş ve Windows işletim sistemi üzerinde çalışan bir uygulama, birbirlerinin çalışma ortamlarından bağımsız olarak, XML iletişim standartları aracılığıyla iletişim kurabilir. Web servisinin en büyük faydası budur. Öte yandan, XML web servisleri, SOAP adı verilen "Simple Object Access Protocol" (Basit Nesne Erişim Protokolü) ile iletişim kurarlar. Bu, web servisi erişim standardıdır. SOAP protokolü sayesinde web servisleri, basit ve mesaj tabanlı bir iletişim sağlar[42].

Web servislerin çalışma mantığına bakıldığında, kurumlardan bilgi veren taraf sunucu, bilgi alan taraf ise istemci görevi görmektedir. Web servisi sağlayan kurum, karşı kurumun istekleri doğrultusunda hazırlanmış yöntemleri içeren web servis linkini paylaşımına açarak kullanılmasını sağlar.

SGK'nın veri alış verişinde bulunduğu kurumlar

SGK'nın veri alış verişinde bulunduğu kurumlar aşağıdaki gibidir. Veri alış veriş işlemleri kurumlar arasında yapılan protokoller ile belirlenmektedir. Protokol kapsamında iki kurum Bilgi İşlem birimleri arasında istemci sunucu ayarları yapılan web servisler kullanılmaktadır.

Çizelge 4.8. SGK'nın veri alış verişinde bulunduğu kurumlar⁴¹

SIRA	KURUM ADI	VERİ ALIMI	VERİ GÖNDERİMİ
1	İŞ-KUR		X
2	ÇALIŞMA BAKANLIĞI		X
3	ÖZÜRLÜLER İDARESİ		X
4	YÖK (YÜKSEKÖĞRETİM KURULU)	X	
5	EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	X	X
6	BAŞBAKANLIK SYDGM (SOSYAL YAR. VE DAY. GEN. MD.)		X
7	MERNİS	X	
8	GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI	X	X
9	BANKALAR BİRLİĞİ	X	
10	MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI		X
11	MASAK (MALİ SUÇLARI ARAŞTIRMA KURULU)		X
12	TÜRKİYE JOKEYLER KLÜBU	X	
13	TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ	X	
14	TÜRKSAT		X
15	ESNAF ODALARI	X	X
16	BANKA VE DİĞER SANDIKLAR	X	X
17	ADALET BAKANLIĞI		X

e-Kesinti programı web servis işlemleri

e-Kesinti programında, kesinti sorumlularının daha önce belirtilen sorumlulukları yerine getirmeme durumunu kontrol etmek ve icra takibi başlatılmasını sağlamak amacıyla Gelir İdaresi'nden web servis alınmaktadır. GİB normalde tarımsal kesinti sorumlularından vergi tevkifatı kesmekte ve bunun kaydını tutmaktadır. GİB'den SGK'ca alınan web servisin e-Kesinti programındaki aylık veriler ile kıyaslanması ile GİB'e vergi tevkifatında bulunup, SGK'ya tarım tevkifatı bildirimi yapmayan tevkifatçıların ortaya çıkması planlanmaktadır. Henüz yasal olarak icra takibine ilişkin bir düzenleme bulunmadığından web servisle alınan bu bilgiler, istatistik ve kayıt amaçlı tutulmaktadır.

Gelir vergisi beyanlarından biri olan muhtasar beyanname, işverenler veya vergi tevkifatı yapan diğer kimseler tarafından kesilen vergilerin matrahları ile birlikte, toplu olarak vergi dairesine bildirilmesidir⁴⁹. Muhtasar beyanname stopaj usulü vergilendirme söz konusudur. GİB'e vergi tevkifatı ile ilgili bildirilen muhtasar beyannamelerin zirai hizmetler için tutulan 91 - 96 kodları arasındaki bilgilerin web servis aracılığıyla dönemsel olarak SGK tarafından kullanılması beklenmektedir. GİB'e vergi tevkifatı ile ilgili bildirilen muhtasar beyannamelerin arka yüzünde zirai hizmetler için tutulan 91-96 kodlarının açıklamaları aşağıda yer almaktadır[43]. (Çizelge 4.9).

Çizelge 4.9. Muhtasar beyanname zirai hizmetler için tutulan 91- 96 kodları

ZİRAİ MAHSULLER VE HİZMETLER	Ticaret Borsalarında Tescil Ettirilerek Satın Alınan Hayvanlar ve Bunların Mahsulleri ile Kara ve Su Avcılığı Mahsulleri İçin Yapılan Ödemeler (GVK Md. 94/11-a-i)	091
	Ticaret Borsalarında Tescil Ettirilmeksizin Satın Alınan Hayvanlar ve Bunların Mahsulleri ile Kara ve Su Avcılığı Mahsulleri İçin Yapılan Ödemeler (GVK Md. 94/11-a-ii)	092
	Ticaret Borsalarında Tescil Ettirilerek Satın Alınan Diğer Zirai Mahsuller İçin Yapılan Ödemeler (GVK Md. 94/11-b-i) (**)	093
	Ticaret Borsalarında Tescil Ettirilmeksizin Satın Alınan Diğer Zirai Mahsuller İçin Yapılan Ödemeler (GVK Md. 94/11-b-ii) (***)	094
	Zirai Faaliyet Kapsamında İfa Edilen Orman İdaresine veya Orman İdaresine Karşı Taahhütte Bulunan Kurumlara Yapılan Ödemeler (GVK Md. 94/11-c-i)	095
	Zirai Faaliyet Kapsamında İfa Edilen Diğer Hizmetler İçin Yapılan Ödemeler (GVK Md. 94/11-c-ii)	096

⁴⁹ 31.12.1960 tarih 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 84. madde

Web servis alınmasına ilişkin protokol GİB ile SGK arasında 2013 Şubat ayında imzalanmıştır⁵⁰. Protokolün konusu vergi tevkifatı yapmak zorunda olan gerçek/tüzel kişilerin, GİB'e e-beyanname ile bildirdiği 091-096 ödeme türü kodundaki bilgilerin, kayıt dışılığı önlemek amacıyla VKN/TCKN bazında SGK'ya bildirilmesidir. Amacı ise SGK tarafından GİB'in Merkezi Veri Tabanında mevcut gerçek ve tüzel kişilere ilişkin protokol kapsamındaki bilgilere güvenli bir ortamda doğru ve hızlı bir şekilde erişimine ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.

SGK, alınan web servis ile VKN/TCKN bazında gerçek/tüzel kişilere ilişkin ad-soyad, unvan, bağlı olunan vergi dairesi, faal-terk durumu, faaliyet kodu ve faaliyet tanımı gibi mükellefiyet bilgileri, muhtasar beyannamesi ekinde yer alan listelerden müstahsil makbuzuna ait ödeme türü kodu 091-096 arasında bulunan bilgiler ile stopaj ödemesinin yapılıp yapılmadığına ilişkin bilgileri GİB'in veri tabanından sorgulayabilmektedir. Ayrıca görüntülemelerde kullanılmak amacıyla aynı web serviste 2 farklı fonksiyon talebinde bulunulmuştur. Bunlar, çiftçilerin TCKN yazıldığında tarihler itibariyle hangi tevkifatçıya ürün sattığının görüntülenmesi ve bir tevkifatçının VKN/TCKN girildiğinde ürün aldığı çiftçilerin tarihler itibariyle görüntülenmesidir.

4.4 E-Kesinti Uygulamasının Getirileri

e-Kesinti uygulaması ile kesinti tutarlarının Kurum ve şahıs hesaplarına süresi içerisinde ve tam olarak intikali sağlanmıştır. Tarımsal kesintiden muaf olanların tespiti ile yanlış ve yersiz olarak yapılmış kesinti tutarlarının hak sahiplerine iadesi konularında süregelen uygulamayı kolaylaştırmıştır. Bunun yanında konuyla ilgili iş ve işlemlerin daha doğru ve kontrol edilebilir hale gelmesi ve ödenmeyen kesinti tutarlarının etkin takibi sağlanmıştır.

Uygulama, bilgi işlemde telekomünikasyonun etkin kullanımı ile kesinti yaptığı halde bu kesintiyi Kuruma ödemeyenlere borçlarının kısa mesaj ile bildirilmesine

⁵⁰ 14.02.2013 tarihli Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı ile Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı arasında bilgi paylaşım protokolü

olanak vermiştir. Aynı zamanda borçlularının kullanıcı ekranlarında anında elektronik borç bildirimi yapılarak borçluların etkin bir şekilde takibinin sağlanması ve idari takip masraflarının en aza indirilmesi sağlanmıştır. e-Kesinti programının kullanıcılar tarafından kolay biçimde anlaşılması ve sorunsuz uygulanması amacıyla program içerisinde tanıtım filmlerine yer verilmiştir. TGEC ve e-Kesinti programlarının teknik özellikleri Çizelge 4.10'da karşılaştırılmaktadır.

Çizelge 4.10. TGEC ve e-Kesinti programlarının kıyaslanması

Kriterler	TGEC	e-Kesinti
Maliyet	Ana makinede çalışıp, sorgu başına ücret ödendiğinden maliyeti fazladır.	Sunucular üzerinde açık sistemde çalıştığından maliyet düşüktür.
Çevrim içi / dışı	Tevkifatçıların kağıt ortamında ya da disketlerle ulaştırdıkları bildirim listeleri SGİM/SGM çalışanları tarafından daha sonra TGEC programına girildiğinden çevrim dışı çalışmaktadır.	Tevkifatçılar programı alım sırasında kendi kullanıcı adı ve şifreleri ile girerek kullanabildiklerinden çevrimiçi çalışmaktadır.
Erişim	Programa erişim yalnızca SGİM/SGM çalışanları tarafından sağlanabilmektedir.	Programa erişim internet uygulamasında tevkifatçılar ve intranet uygulamasında ise SGİM/SGM çalışanları tarafından sağlanmaktadır.
Kullanılabilirlik	Program CICS ekranlarında tuşlar kodlanarak kullanılmaktadır. Bu da kullanımı zorlaştırmaktadır.	Program günümüz teknolojileri ile hazırlandığından menüler ve bütün uygulama kullanımı farenin kullanımı ile kolaylaşmıştır.
Görsellik	Program siyah ekranlarda çalışmaktadır.	Program renkli ekranlarda çalışıyor olup, menü kullanımı, anlık veri değişiklikleri gibi bir çok görsel özellik sunabilmektedir.

Bilgi Güvenliği	Programa verilerin SGİM/SGM çalışanları tarafından girilmesi muhasebe işlemlerinde hata payını artırmaktadır.	Programda muhasebe işlemleri kullanıcı inisiyatifinden çıkarılarak sistem tarafından yapıldığından hata payını azaltmaktadır.
Hız	Programa veriler sınırlı sayıda SGİM/SGM çalışanları tarafından girildiğinden işlemler yavaş ilerlemekte ve sigortalıların hesaplarına iadeleri hesaplarına çok geç yatabilmektedir.	Program çevrim içi çalıştığından muhasebe işlemleri gecikmeden tebliğ esaslarına göre gerekli sürelerde yapılmaktadır.

e-Kesinti programının TGEC programında yaşanan sorunlara çözümleri de 4 ana başlık altında toplanabilir.

4.4.1 Programın tarımsal kesinti sorumluları tarafından kullanılması

e-Kesinti programı tarımsal kesinti yapanların ve Kurum personelinin kullandığı ekranlar olmak üzere 2 farklı uygulama şeklinde çalışmaktadır. TGEC programında tevkifatçı yükleme, çiftçilerin hesaplarına paralarının yatırılması, görüntüleme işlemleri gibi bütün işlemler SGİM/SGM çalışanlarının programa yetkili olanları tarafından yapılmaktadır. e-Kesinti programında ise tarımsal kesinti sorumlularının kuruma bir sefer başvuru yaparak tescil işlemlerini yaptırmaları sonrası alacakları kullanıcı adı ve şifre ile programa internet üzerinden ulaşarak, aldıkları ürünler üzerinden çiftçilerden yaptıkları kesintileri programa kendilerinin girmesi sağlanmış olacaktır. Çiftçilerin hesabına paralarının yatırılması gibi muhasebe işlemleri ise SGİM/SGM çalışanının inisiyatifine bırakılmadan sistem tarafından otomatik yapılmaktadır. Bu durumda SGİM/SGM'ler kendilerine bağlı bütün tevkifatçıların kayıtlarının girilmesi, bunların güncellenmesi, iadelerin ve muhasebe kayıtlarının oluşturulması gibi işlemleri yapmaları engellenmiştir. Kurum personeli ise kendine açılan ekran ile tarımsal kesinti yapanların tescil, muafiyet, görüntüleme gibi işlemlerini yapmaktadır.

4.4.2 Çiftçi kayıtlarının TCKN temelli tutularak doğru kayıta zorlanması

e-Kesinti programı ile tevkifatçılar çiftçilerin TCKN ile sorgulama yaparak kesinti yapmaktadırlar. Bu durumda borcu olmayanlardan kesinti yapılmamakta ve doğru kayıtlar alınmakta ve çiftçilerden yapılan kesintiler prim borçlarından düşmektedir. Tevkifatçı daha önceden alım yapıp programa girişi sonra yaptıysa ve çiftçinin borcu yoksa ise, program ile çiftçinin hesabına para yatırılmaktadır. Her ne kadar bu sistemde de iade mekanizması olsa da TCKN kontrollü gerçek kişilerden kesinti yapıldığından iade edilecek kişi bilinerek hesabına yatırılabilir.

4.4.3 Programın açık sistem üzerinde çalışması

Uygulama ana makine kullanmayıp, IBM'in Websphere uygulama sunucuları (WAS) üzerinde çalışmaktadır. Programın ana makineden bağımsız çalışıyor olması kuruma daha az maliyet getirmektedir. Bunun dışında uygulama Java yazılım dili ile daha yeni teknoloji kullanılarak geliştirildiğinden kullanıcıya hem görsellik olarak hem de kullanım olarak rahatlık sağlamaktadır.

4.4.4 Tevkifatçı ve bildirim listesi temelli kayıt alınması

Program TGEC'ten farklı olarak bir defaya mahsus olmak üzere tevkifat yapacakların SGİM/SGM'de tescil yapmalarına olanak sağlar. Tescil işlemi gerçekleşen tevkifatçılar aldıkları kullanıcı adı ve şifre ile uygulamaya girerek dönem temelli birden fazla bildirim listesi girişi yapabilirler. Tevkifatçının kullanıcı kodu ile bildirim listeleri veriyor olması daha sonra tevkifatçı bilgilerine ve bildirim listelerine kolay ulaşabilmesini sağlamıştır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Tezde, zira kazanç üzerinde durularak, tevkifat uygulamasının mevzuat yönünden, geçmişten günümüze değişimi incelenmiştir. Aynı zamanda kaynaktan kesim yönteminin önemi üzerinde durularak Sosyal güvenlik ve vergi mevzuatında tevkifat konusunun önemi anlatılmıştır. Bu nedenle vergi tevkifatı ve Sosyal güvenlik mevzuatında uygulanan tarım tevkifatı ayrı ayrı incelenmiştir. Kaynaktan kesim yönteminin olumlu yönleri kısaca sosyal güvenlik sisteminden kayıp ve kaçakların engellenmesi sağlanmak, henüz zamanı gelmeden alındığından tahsilâta sürat kazandırması, prim ödeme yükümlülüğünü çiftçiler yönünden daha az hissedilmesinin sağlanması olarak bahsedilmiştir. Vergi tevkifatında bunlara ek olarak vergi dairelerinin işini kolaylaştırması, idari tasarruf sağlama, hazine alacaklarının güvence altına alınmasının sağlanması gibi konulara değinilmiştir. Aynı zamanda bilişim kavramlarından bahsedilmiş, SGK'nın bilişim hizmetleri üzerinde durulmuştur. Bunun üzerine tevkifat uygulamasının SGK'da bilişim yönünden kullanılması, tevkifat programlarının geçmişi ve 2013 yılında işleme açılan yeni e-Kesinti programı anlatılmıştır.

e-Kesinti programı ile kesinti tutarlarının Kurum ve şahıs hesaplarına süresi içerisinde ve tam olarak intikali sağlanmıştır. Tarımsal kesintiden muaf olanların tespiti ile yanlış ve yersiz olarak yapılmış kesinti tutarlarının hak sahiplerine iadesi konularında süregelen uygulamayı kolaylaştırmıştır. Bunun yanında konuyla ilgili iş ve işlemlerin daha doğru ve kontrol edilebilir hale gelmesi ve ödenmeyen kesinti tutarlarının etkin takibi sağlanmıştır. Programda, tevkifatçıların tescili mantığı getirilerek bildirim listesi temelli kayıtlar yerine, tevkifatçı altında bildirim listesi kayıtlarının tutulması sağlanmıştır. Ayrıca bildirim listelerinin SGİM/SGM'de elle kayıt edilmeleri yerine tevkifatçıların bildirim listelerini internet ortamından verebilmelerine olanak vermiştir. Çiftçilerden kesilen tevkifatların cari prim borçlarından düşülmesi ve ya yersiz kesilen tevkifatların çiftçilerin şahıs hesaplarına aktarılması durumları program aracılığı ile SGİM/SGM'nin inisiyatifinden çıkarılarak otomatik gerçekleştirilmesi sağlanmıştır. Program ile ana makine üzerinde siyah ekranlarda PL/1 kodu ile çalışan TGEC programının kullanımı önce

azaltılıp sonra tamamen kaldırılarak, kurumun maliyeti azaltılmıştır. Ayrıca intranet ve internetteki yeni teknoloji ile çalışan program kullanıcıya kolaylık ve görsellik sağlamıştır. Program, bilgi işlemde telekomünikasyonun etkin kullanımı ile kesinti yaptığı halde bu kesintiyi Kuruma ödemeyenlere borçlarının kısa mesaj ile bildirilmesine olanak vermiştir. Aynı zamanda borçlularının kullanıcı ekranlarında anında elektronik borç bildirimi yapılarak borçluların etkin bir şekilde takibinin sağlanması ve idari takip masraflarının en aza indirilmesi sağlanmıştır. e-Kesinti programının kullanıcılar tarafından kolay biçimde anlaşılması ve sorunsuz uygulanması amacıyla program içerisinde tanıtım filmlerine yer verilmiştir.

e-Kesinti programı bilişim alanının yanında insan, teknoloji, sistem teorisi ve bilgi yönetimi alanlarını bir araya getirerek kamuda yönetsel açıdan da faydalar sağlamıştır. Programın yapısı itibariyle istenilen bilgiye daha hızlı ulaşılmasını sağlaması ve programda istatistik raporların yer alması yöneticilerin karar vermedeki etkinliğini artırmıştır. Her ne kadar e-Kesinti programı amacının büyük çoğunluğuna ulaştıysa da, üzerinde ileriye yönelik bazı değişiklikler de yapılması kurumsal çalışmanın etkinliği ve verimliliği açısından yararlı olacaktır.

Tevkifatçılar GİB'in e-beyanname uygulaması ile gelirlerini beyan etmek zorundadırlar. Ziraî işlerle ilgili geliri olanlar bunu E-beyanname programı ile beyan ederken 91-96 kodları ile vergi tevkifatını da girmektedirler. Tevkifatçı kuruluşun satın aldığı ürün için tarım tevkifatını da SGK'ya e-Kesinti uygulaması aracılığı ile bildirmesi aynı kurumun aynı işi iki farklı yerde yapması anlamına gelmektedir. Özellikle Çaykur, Tariş vs. gibi büyük çapta alım yapan kuruluşların çiftçilerin durumunu tek tek sorgulayarak bir de SGK uygulaması ile bildirge vermesi işlerini daha da zorlaştırmaktadır.

Bunun önlenmesine yönelik olarak; GİB'den kontrol amacı ile web servis alınması yerine, SGK'nın GİB'e web servis aracılığı ile kişiden daha önce belirtilen kriterler çerçevesinde kesinti yapıp yapılamayacağını saptaması, GİB'in da bu veriler çerçevesinde, vergi tevkifatına ek olarak, SGK için tarım tevkifatı da kesmesi makul bir çözüm olacaktır. Aynı şekilde web servisle kesinti yaptıklarını Sosyal Güvenlik

Kurumu'na iletmesi halinde muhasebe işlemlerinin Sosyal Güvenlik Kurumu'nda yapılması sağlanabilir. Yalnız bunun için GİB ile bilginin bu yönde kullanılacağına yönelik farklı bir protokolün imzalanması gerekmektedir.

e-Kesinti ile bildirge veren tevkifatçılar alım yaparken kesinti yapılmasının gerekliliği konusunda sorgulama yapmalı ve kesintiden muaf kişiler için kesinti yapmamalıdır. Bunun için uygulamaya daha önce belirtilen kriterlere göre kesintiden muaf olup olmadıklarını belirlemek ve muaf olanlardan kesinti yapmamak için sorgulama yapmaları gerekmektedir. Alımlarda her kişi için yapılan bu sorgulama hem tevkifatçı kuruluşa yük getirmekte hem de sorgulamanın uzun sürebilmesi nedeniyle çiftçiler için beklemelere neden olabilmektedir.

Bazı tevkifatçıların yerinde alım yapması, büyük tevkifatçı kuruluşların önünde oluşan sıralar ya da programda oluşacak herhangi bir aksama nedeniyle kesinti yapılmaması gerekenlerden de kesinti yapılabilmektedir. Yapılan bu kesintiler öncelikle kurumun emanet hesabına alınmakta, bildirim listelerinin parası yattığında ise çiftçinin hesabına yatırılmaktadır.

Bu işleyiş ise kural içinde kuralsızlık doğurmaktadır. Ya sorgulama yapma kuralı kaldırılıp herkesten kesinti yapılmalı, tevkifatçının sorgulama ile kaybettiği zaman telafi edilmeli ya da sorgulama yapmak zorunlu hale getirilmeli, kesinti yapılmaması gerekenlerden yapıldığı takdirde cezai bir yaptırım olmalıdır. Ama bu uygulama da, tevkifatçı kuruluşların beyandan kaçmasına neden olabileceğinden doğru sonuçlar vermeyecektir. Bu durumda öncelikle mevzuatsal bir değişiklik ile muafiyet belgesi olmayan herkesten kesinti yapılacağı duyurulmalı, belgesi olmayandan ise sorgulama olmaksızın kesinti yapılması gündeme getirilmelidir.

KAYNAKLAR

1. İnternet: Dünya Gazetesi “ SGK, Tarım Bağ-Kur tevkifat uygulamasını 18 yıl önce çıkarılmış tebliğe göre yapabilir mi? ” <http://www.dunya.com/sgk,-tarim-bag-kur-tevkifat-uygulamasini-18-yil-once-cikarilmis-teblige-gore-yap-148177yy.htm> (2012)
2. İnternet: İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası “Zirai Kazançlar” <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/56MaliCozum/56%20SABR%C4%B0%20ODAK%20.doc> (2012)
3. Karacan, A.R, “Tarım Kesiminde Geçici Tarım İşçilerinin Çalışma Koşulları Ücret Sistemleri ve Çalışanların Sosyal Güvenlikleri Üzerine Bir Araştırma: Manisa Örneği”, *Sanat Kitabevi*, İstanbul,16 (1991).
4. Engindeniz, S., "Türkiye'de Tarımsal Kazançların Vergilendirilmesi Üzerine Bir Değerlendirme II.", *Vergi Sorunları Dergisi*, 136, Ankara,147 (2000).
5. ILO/Türk-İş, "Sosyal Güvenlik İş Eğitim El Kitabı", *Demirciođlu Matbaası*, Ankara, 6 (1995).
6. Spicker, P., " Social Security", *Encyclopedia of Applied Ethics*, 2, 167,(2012)
7. İnternet: Sosyal Güvenlik Kurumu “Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı” <http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/tr/kurumsal/kurumumuz> (2013)
8. İnternet: Sgkbilgi "Tarım Tevkifat Uygulaması", <http://www.sgkbilgi.com/sgk-2/kanunlar-genelgeler/tarim-tevkifat-uygulamasi> (2013)
9. Nadarođlu, H., "Kamu Maliyesi Teorisi" ,9, *Beta Yayınları*, İstanbul, 216 (1996).
10. Türk, İ., “Kamu Maliyesi”, *Turhan Kitapevi*, Ankara , 112 (2002).

11. Kaynar, H.,“Vergi Ahlakı ve Türkiye Açısından Bir Değerlendirme”, Yüksek Lisans Tezi, **Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı**, Adana , 8 (2010).
12. Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü, “Vergi Reformu”, **Ümit Yayıncılık**, Ankara, 152 (1998).
13. Maliye Hesap Uzmanları Derneği, “Beyanname Düzenleme Kılavuzu”, **Maliye Hesap Uzmanları Derneği Yayınları**, İstanbul, 94 (2001).
14. Gelirler Kontrolörleri Derneği, “Gelir Vergisi Rehberi”, **Kurtiş Matbaacılık**, Ankara, 256 (2005).
15. Aydın, F.,“Türkiye ve Avrupa Birliğinde tarım sektörünün gelir vergisi ve katma değer vergisi açılarından incelenmesi ve değerlendirilmesi”, Doktora Tezi, **Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü** , Ankara, 129 (2006).
16. Turan, S., “Vergi Teorisi”, **Elektronik Ofset Matbaası**, İstanbul, 156 (1982).
17. Akdoğan, A., "Türk Vergi Sistemi ve Uygulamaları", **Gazi Kitabevi**, Ankara, 295 (2001).
18. Kökavcı, M.M., “Türk vergi sisteminde tevkif suretiyle vergileme”, Yüksek Lisans Tezi, **Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, İzmir , 118-125 (2010)
19. İpekoğlu, A., “Zirai Kazançların Yeni Vergilendirme Rejimi”, **Vergi ve Muhasebesiyle Diyalog Dergisi**, 130, 40 (1999).
20. Ortaç, F. R., "Zirai Kazançların Vergilendirilmesi", **Yaklaşım Dergisi**, 77, Ankara (1999).

21. Öncel, M., Kumrulu, A., Çağan, N., "Vergi Hukuku", **Turhan Kitabevi**, Ankara, 286 (2004).
22. Yılmaz, K., "Türk Vergi Hukuku", **Ce-Ka Yayınları**, Ankara, 153 (2003).
23. Akkoyunlu, B., "Eğitimde Teknolojik Gelişmeler", **Açıköğretim Fakültesi Yayınları**, 564 (1998).
24. Çoban, H., "Bilgi Toplumuna Planlı Geçiş", **İnkılap Kitabevi**, İstanbul, (1997).
25. Cordella, A., Iannacci F., "Information systems in the public sector: The e-Government enactment framework", **Journal of Strategic Information Systems**, 19, 53, (2010).
26. Alter, S., "Information Systems: The foundation of E-Business", 4, **Pearson Education International Edition**, ABD, (2002).
27. Karahoca, D., Karahoca, A., "Yönetim Bilişim Sistemleri ve Uygulamaları", **Beta yayınları**, (1998).
28. Stephens, D., "What On Earth is a Mainframe? : An Introduction to IBM ZSeries Mainframes and Z/OS Operation System for Total Beginners", **Longpela**, (2008).
29. İnternet: Harran Üniversitesi , "Programlama Dilleri, eng.harran.edu.tr/~msuzer/files/pl/slides/plch1.ppt" ,(2013).
30. IBM Corporation, "Using IBM CICS Explorer V1.1.1 with CICS Transaction Server for VSE/ESA V1.1.1 For use with z/VSE 5.1, 1.2b", **IBM Corporation** (2012).

31. Lewis, P., Bernstein, A., Kifer, M., "Database and transaction processing: an application-oriented approach", **Addison-Wesley** , ABD, (2002).
32. Swanson, K., "Object Oriented Design in Java Using Java Util", **Brooks Cole**, (2004).
33. Bergstra, J., Burgess, M., "Handbook of Network and System Administration", Elsevier, Netherlands, (2007)
34. İnternet: "Alinean, Mainframe Migration Case Studies: A Total Cost of Ownership Comparison Lowering Cost and Improving Flexibility by Migrating to Open Systems", http://alinean.com/PDFs/Intel-Mainframe_Migration_TCOStudy.pdf (2013).
35. Torres, A., Galante R., Pimenta M.S., "A synergistic model-driven approach for persistence modeling with UML", **The Journal of Systems and Software**, 84, 942, (2011).
36. Jörelid, L., "J2EE Frontend Technologies: A Programmer's Guide and Servlets, Java Server Pages and Enterprise Javabeans" , **Apress**, (2002).
37. Bergten, H., "Java Server Pages", 3, **O'reilly**, (2003).
38. Aslan, M., "Java Server Pages", 1, **Umuttepe yayınları**, Kocaeli, (2011).
39. Lano, K., "Advanced Systems Design with Java, UML and MDA",1,**Elsevier**, (2005).
40. Chuan-xi, L., Ya-ru, S., Ru-jing, W., He, H., "Structured AJAX Data Extraction Based on Agricultural Ontology", **Journal of Integrative Agriculture**, 11, 785, (2012).

41. Monson, R, Haefel, "J2EE Web services: XML SOAP WSDL UDDI WS-I JAX-RPC JAXR SAAJ JAXP", *Addison-Wesley*, (2004).

42. İnternet: İTÜ Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, Web Servisi Modeli, <http://www.bidb.itu.edu.tr/?d=715>, (2013).

43. İnternet: Gelir İdaresi Başkanlığı, Muhtasar Beyanname (G.V.K. 94 üncü ve Geçici 67 inci Maddeleri ile K.V.K. 15 inci ve 30 uncu Maddelerine Göre Yapılan Tevkifatlar İçin), <http://www.gib.gov.tr/index.php?id=274>, (2013).

EKLER

EK-1. Kesinti Bildirim Listesi örneği

[illegible]

EK-2. Kullanıcı kodu ve geçici kullanıcı şifresi başvuru formu örneği

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TARIMSAL KESİNTİ PROGRAMI (e-Kesinti)
KULLANICI KODU VE GEÇİCİ KULLANICI ŞİFRESİ BAŞVURU FORMU

A- KESİNTİ SORUMLUSU BİLGİLERİ			
Adı - Soyadı			
Unvanı			
T.C.Kimlik Numarası			
Vergi Kimlik Numarası			
Vergi Dairesi Adı			
İşyeri Adresi			
Yazışma Adresi			
İşyeri Tel No			
Cep No			
Faks No			
E-posta Adresi			
B-KESİNTİ SORUMLUSUNCA KULLANICI KODU VE GEÇİCİ KULLANICI ŞİFRESİNİ TESLİM ALMAYA YETKİ VERİLEN KİŞİNİN			
T.C. Kimlik No			
Adı - Soyadı			
Unvanı			
Cinsiyeti	Erkek ☐	Kadın ☐	
Uyruğu	T.C. ☐	Yabancı ☐	
Baba Adı			
Doğum Yeri			
Doğum Tarihi			
Ev Adresi			
Yazışma Adresi			
Ev Tel No			
İş Tel No			
Cep Tel No			
E-Posta Adresi			
Vekaletnamenin Ver. Noter/Tarih ve No			
C - BAŞVURU NEDENİ			
E-Kesinti için İlk Tescil Talebi	☐		
Ünite Değişikliği ve Nakil İşlemleri	☐		
Şifre Güncelleme İşlemleri	☐		
D- EKLER			
Ek Belgelerle İçeriği (Lütfen doldurunuz ve ilgili kutucuğu X ile işaretleyiniz.)		Ek Belgenin Niteliği	
☐	 'e ait İMZA SİRKÜLERİ	Aslı ☐ Fotokopisi ☐	Noter Onaylı Sureti ☐
☐	 'e ait VEKALETNAME	Aslı ☐ Fotokopisi ☐	Noter Onaylı Sureti ☐
☐	 e ait TİCARET SİCİL GAZETESİ	Aslı ☐ Fotokopisi ☐	Noter Onaylı Sureti ☐
☐	 e ait VERGİ LEVHASI	Aslı ☐ Fotokopisi ☐	Noter Onaylı Sureti ☐
E- İMZALAR VE ONAYLAR			
KESİNTİ SORUMLUSU veya YETKİLİSİ	KULLANICI KODU ve ŞİFREYİ TESLİM ALAN KİŞİ	KURUM ÜNİTESİ	
Başvuru formunda yazılı bütün bilgilerin gerçeğe uygun olduğunu ve arka sayfada yazılan açıklamaları okuyup kabul ettiğimi beyan ederim. Bu bilgiler doğrultusunda Tanımsal Kesinti Programı (e-Kesinti) uygulamasında kullanılmak amacıyla tarafıma ve/veya yetkili kişi olarak yukarıda belirttiğim kişiye "KULLANICI KODU" ve "GEÇİCİ KULLANICI ŞİFRESİ" verilmesini arz ederim.	Başvuru formunda yazılı şahsımla ilgili bilgilerin gerçeğe uygun olduğunu ve arka sayfada yazılan açıklamaları okuyup kabul ettiğimi beyan ederim. Bu bilgiler doğrultusunda Tanımsal Kesinti Programı (e-Kesinti) uygulamasında kullanılmak amacıyla tarafıma "KULLANICI KODU" ve "GEÇİCİ KULLANICI ŞİFRESİ" verilmesini arz ederim.	Başvuru Formu ve ekinde yer alan belgeler / / Tarihinde Ünitemize verilmiştir	
..... / / Kesinti Sorumlusu / Yetkilisinin Adı-Soyadı/Unvanı İmzası/Mühür/Kağıdı	 / / Kesinti Sorumlusu / Yetkilisinin Kullanıcı kodu ve şifreyi almaya yetki verilen kişinin Adı-Soyadı İmzası	Ünitenin kağıdı ve ilgili memurun parafı	

EK-3. Kesinti Muafiyet Belgesi örneği

		SOSYAL GÜVENLİK İL MÜDÜRLÜĞÜSOSYAL GÜVENLİK MERKEZİ			
KESİNTİ MUAFİYET BELGESİ					
Bağ-Kur Numarası		BELGE ÇIKIŞ KAYDI			
T.C. Kimlik No.					
Adı ve Soyadı		Tarihi			
Baba Adı		Sayısı			
Ana Adı		Muafiyet Belgesi Sıra No.			
Doğum Yeri					
Doğum Tarihi					
Telefon No.					
Adres					
AÇIKLAMALAR					
Bu belgetarihindentarihine kadar geçerlidir. Bu tarihler arasında belge sahibinin sattığı tarımsal ürün bedelleri üzerinden kesinti yapılmaz.					
<u>DÜZENLEYENİN</u>			<u>ONAYLAYANIN</u>		
Adı Soyadı :			Adı Soyadı :		
Unvanı :			Unvanı :		
NOT: Bu belgenin bir örneği, belge sahibinden alınarak tarımsal ürün satın alanlarca muhafaza edilir. Ayrıca, Tarımsal Faaliyette Bulunanların Prim Borçlarının Satılan Tarımsal Ürün Bedellerinden Kesinti Yapılmak Suretiyle Tahsil Edilmesine Dair Tebliğdeki açıklamalar çerçevesinde muafiyet belgesi sıra numarası, satın alma işlemleri nedeniyle üreticilere verilen belgelere yazılır. İleriki bir tarihte muafiyet kapsamından çıkan ve kesinti yapılması gereken kişiler bu belgeyi sosyal güvenlik il müdürlüklerimize/sosyal güvenlik merkezimize iade etmek zorundadır.					

EK-4. Kesinti Bildirim Listesi Tahakkuk Fişi örneği

		T.C. SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIğI Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü		
		KESİNTİ BİLDİRİM LİSTESİ TAHAKKUK FİŞİ		
.../.../...				
Kesinti Sorumlusunun				
Adı Soyadı/Ünvanı				
Sicil No				
Telefon No				
Adresi				
Kesintinin Ait Olduğu Yıl / Ay				
Kesinti Bildirim Listesi Sıra No				
Kesinti Bildirim Listesi Kabul Tarihi				
Kesinti Bildirim Listesi Kabul Saati				
Kesinti Bildirim Listesindeki Kişi Sayısı				
Kesinti Bildirim Listesi Türü				
		Ürün Alım Bedeli	Ödenecek Kesinti Tutarı	
Tarımsal Kesintinin				

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : KILIÇ, Fatma
 Uyruğu : T.C.
 Doğum tarihi ve yeri : 02.02.1987 Ankara
 Medeni hali : Bekar
 Telefon : 0 (312) 223 63 61
 e-mail : fatmakilic87@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Lisans	Çankaya Üniversitesi/ Bilgisayar Mühendisliği	2009
Lise	Cemal Şaşmaz Fen Lisesi	2004

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2009-2011	Sosyal Güvenlik Kurumu	4/b sözleşmeli programcı
2011-2013	Sosyal Güvenlik Kurumu	Sosyal Güvenlik Uzman Yardımcısı

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

1. Kılıç, F., Toplu, M., “Sosyal Güvenlikte Tevkifat ve Bilişim Yönüyle İncelenmesi”, Bilişim Teknolojileri Dergisi, Cilt 6, Sayı 2 (2013).

Hobiler

Müzik, Spor, Bilgisayar teknolojileri